

Handläggare
Anders Håkansson/Patrik
Simonsson
Telefon: 08-508 36 208

Till
Äldrenämnden
2018-01-30

Verksamhetsberättelse VB 2017 för Äldrenämnden

Förslag till beslut

1. Äldrenämnden godkänner årsredovisning med bokslut för 2017 och överlämnar den till kommunfullmäktige och stadens revisorer.

Förvaltningschef
Ann-Christine Hansson

Innehållsförteckning

Sammanfattande analys	4
Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål	5
1. Ett Stockholm som håller samman	5
1.1 Alla barn i Stockholm har goda och jämlika uppväxtvillkor.....	6
1.2 Tidiga sociala insatser skapar jämlika livschanser för alla	6
1.3 Stockholm är en stad med levande och trygga stadsdelar	7
1.4 Stockholm är en stad med högt bostadsbyggande där alla kan bo	7
1.5 Stockholm har ett rikt utbud av idrott och fritid som är tillgängligt för alla	9
1.6 Alla stockholmare har nära till kultur och eget skapande	9
1.7 Alla äldre har en trygg ålderdom och får en äldreomsorg av god kvalitet	10
2. Ett klimatsmart Stockholm	18
2.1 Energianvändningen är hållbar.....	19
2.2 Transporter i Stockholm är miljöanpassade	19
2.3 Stockholm har en hållbar mark- och vattenanvändning	19
2.4 Stockholms kretslopp är resurseffektiva	20
2.5 Stockholms miljö är giftfri	20
2.6 Inomhusmiljön i Stockholm är sund	21
3. Ett ekonomiskt hållbart Stockholm	21
3.1 Stockholm är en världsledande kunskapsregion.....	21
3.2 Stockholm är en företagsvänlig stad	24
3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva	24
3.4 I Stockholm är det enkelt att utbilda sig genom hela livet	26
3.5 Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar	27
4. Ett demokratiskt hållbart Stockholm	28
4.1 Stockholm är en jämställd stad där makt och resurser fördelas lika	29
4.2 Stockholms stad är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor	30
4.3 Stockholm är en stad som lever upp till mänskliga rättigheter och är fritt från diskriminering	33
4.4 Stockholm är en stad som respekterar och lever upp till barnets rättigheter i enlighet med FN:s barnkonvention	34
4.5 Stockholm är en stad där ingen behöver vara rädd för våld	35
4.6 Stockholm är en tillgänglig stad för alla	36

4.7 Stockholm är en demokratisk stad där invånarna har inflytande.....	37
4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning	37
Uppföljning av ekonomi.....	39
Analys av resultaträkning - uppföljning av driftbudget.....	39
Resultatenheter	42
Investeringar.....	42
Försäljningar av anläggningstillgångar	43
Stora projekt som inte är investeringar.....	43
Ombudgeteringar.....	43
Medel för lokaländamål.....	43
Analys av balansräkning	43
Övrigt	45
Synpunkter och klagomål.....	45
Övrigt.....	46

Bilagor

Bilaga 1: Bilaga 1 ÄN blankettset 2017

Bilaga 2: Bilaga 2 resultat och balans 2017

Bilaga 3: 1.2.2-1013-2017 - Bilaga 3 - Nyckeltal 2017 Äldrenämnden

Bilaga 4: 1.2.2-1013-2017 - Bilaga 4 - Uppföljningsrapport för internkontrollplanen

Bilaga 5: 1.2.2-1013-2017 - Bilaga 5 - Prestationer Stockholms Trygghetsjouren

Bilaga 6: 1.2.2-1013-2017 - Bilaga 6 - Slutrapport Smarta lås

Sammanfattande analys

Äldreförvaltningen bedömer att de mål och aktiviteter som framgår av verksamhetsplanen i stort uppnåtts under året. Sammanfattningen utgår från kommunfullmäktiges inriktningsmål.

1. Ett Stockholm som håller samman

Äldreförvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges inriktningsmål Ett Stockholm som håller samman uppfylls. Detta mål uppfylldes även för år 2016. Bedömningen till måluppfyllelsen sammanfattas nedan.

Äldreförvaltningen har samordnat den årliga stadsövergripande boendeplaneringen för 2018. I planen presenterades åtgärder för att möta den kommande efterfrågan av platser på vård- och omsorgsboende fram till 2040. Under året har seniorboende med aktivitetscenter inrättats genom omvandling av stadens före detta trygghetsboenden.

Arbetet med utveckling av hemtjänsten har fortsatt under året. Syftet med utvecklingsarbetet har varit att öka den enskildes inflytande över hur och när hemtjänstinsatser utförs samt att förbättra beställares och utförares samverkan runt den enskildes behov. Under året har äldreförvaltningen arbetat med att implementera anvisningarna för beställning och genomförandeplan för hemtjänst. Äldreförvaltningen har vidare stöttat beställare och utförare i processen att införa förändrade arbetsätt.

Ärendet ”Strategi för en äldrevänlig stad – underlag till program” utgör ett underlag till det fortsatta planeringsarbetet kring framtidens äldreomsorg. Ärendet ger en beskrivning av vad som kan utgöra en äldrevänlig stad samt det fortsatta arbetet, där samverkan mellan olika aktörer och en aktiv involvering av stadens äldre är centralt. Arbetet med en äldrevänlig stad utgör ett långsiktigt och kontinuerligt förbättringsarbete.

Äldreförvaltningen har under året deltagit i arbetet med att utarbeta ett förslag till överenskommelse om att överföra hemsjukvård i ordinärt boende från Stockholms läns landsting till länets kommuner. Under ledning av stadsledningskontoret har det parallellt pågått ett arbete med att utreda organiseringen vid ett övertagande av hemsjukvården.

Utvecklingsarbetet Tryggt mottagande i hemmet har bedrivits i stadsdelsförvaltningarna Bromma, Hägersten-Liljeholmen och Kungsholmen. Under 2017 har en uppföljning och utvärdering av arbetet färdigställts och ligger till grund för den fortsatta utvecklingen och implementeringen av Tryggt mottagande i hemmet i staden.

Stockholms Trygghetsjours har under året fortsatt arbetet med att byta från analoga trygghetslarm till digitala och vid årets slut är endast 10 procent av trygghetslarmen kopplade till det analoga nätet.

2. Ett klimatsmart Stockholm

Äldreförvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges inriktningsmål Ett klimatsmart Stockholm, liksom 2016, uppfylls. Äldreförvaltningen gör denna bedömning genom användandet av kravmärkta produkter, energisnål belysning samt att Stockholms Trygghetsjour leasar bilar som drivs med miljödiesel.

3. Ett ekonomiskt hållbart Stockholm

Äldreförvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges inriktningsmål Ett ekonomiskt hållbart Stockholm uppfylls. Detta mål uppfylldes även för år 2016. Bedömningen till måluppfyllelsen

sammanfattas nedan.

I jämförelse med ett prognostiserat nollresultat i tertialrapport 1 och ett prognostiserat överskott om 1,0 mnkr i tertialrapport 2, redovisas i bokslutet ett överskott om 0,3 mnkr. Skillnaden mellan prognoserna under året och bokslutet hänförs till något ökade kostnader för löner och avskrivningar. En mer utförlig redogörelse kring det ekonomiska resultatet återfinns under "Uppföljning av ekonomi".

Förvaltningen har arbetat aktivt med forsknings- och utvecklingsprojekt i samarbetet med högskolor, näringsliv och andra intressenter i syfte att de äldre i staden ska få ökade möjligheter att leva ett aktivt och hälsosamt liv under trygga förhållanden.

EU-projektet DigIT har som syfte att ge personal inom äldreomsorg och funktionsnedsättning kompetensutveckling i digital teknik och digitala verktyg. Under 2017 har 1500 medarbetare och chefer deltagit i olika kompetenshöjande insatser för att öka kunskapen, viljan och förmågan att använda digitala verktyg i arbetet.

Stockholm Digital Care har under 2017 fortsatt verka för att behov och innovativa lösningar ska mötas. Arbetet har visat att innovativ välfärdsteknik kan förändra och utveckla invanda tankesätt inom äldreomsorgen.

Under året har äldreförvaltningen arrangerat eller medarrangerat en rad olika vidareutbildningar inom äldreomsorgen. Detta gäller för flertalet personalgrupper såsom biståndshandläggare, sjuksköterskor, omvårdnadspersonal och chefer. Äldreförvaltningen har även beviljats medel från Kompetensutvecklingsnämningen för fyra utbildningssatsningar.

4. Ett demokratiskt hållbart Stockholm

Äldreförvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges inriktningsmål Ett demokratiskt hållbart Stockholm uppfylls. Detta mål uppfylldes även för år 2016. Denna bedömning gör förvaltningen genom arbetet med värdegrunden och en hög medvetandegrad om diskriminering och mänskliga rättigheter. Äldreförvaltningens centrala roll vad gäller upphandling av hemtjänst har också betydelse för måluppfyllelsen. Äldreförvaltningen har under året utfört en central entreprenadupphandling avseende fem vård- och omsorgsboenden. Under året har även en ny upphandling av hemtjänst enligt LOV genomförts. Avtalet med befintliga utförare sades upp den 1 juni och det nya avtalet började gälla den 1 december. Totalt skrevs avtal med 98 privata utförare, vilket är en minskning med 30 utförare i jämförelse med tidigare.

Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål

KF:s inriktningsmål:

1. Ett Stockholm som håller samman

Äldreförvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges inriktningsmål är uppfyllt. Denna bedömning har gjorts genom förvaltningens arbete med att förbättra och säkra kvaliteten inom äldreomsorgen samt den planering som genomförts med framtidens boenden för äldre.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.1 Alla barn i Stockholm har goda och jämlika uppväxtvillkor

● Uppfylls helt

Analys

I de fall som barns uppväxtvillkor kan beröras direkt eller indirekt av det arbete som äldreförvaltningen utför vad gäller riktlinjer, utredningar, projekt, remissvar med mera ska barnperspektivet vägas in.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.2 Tidiga sociala insatser skapar jämlika livschanser för alla

● Uppfylls helt

Analys

Tillgänglig och jämlik omsorg är en del av äldreomsorgens fundament och säkerställs genom det fortsatta arbetet med att sprida äldreomsorgens värdegrund och värdighetsgarantier. En jämställd omsorg kommer att lyftas fram i undervisningen på arrangerade grundutbildningar, introduktionsutbildningar samt seminarium för stadens medarbetare.

Äldre i hemlöshet

I äldrenämndens och socialnämndens utredning ”Äldre personer som lever i missbruk som lever i hemlöshet eller som riskerar att bli hemlösa”, från juni 2016, presenterades ett antal förslag på åtgärder. Justering av ”Riktlinjer för ärendansvar mellan stadsdelsnämnderna inom individ- och familjeomsorg, omsorgen om äldre personer och personer med funktionsnedsättning” har genomförts och behandlades i äldrenämnden den 20 juni 2017. Under året har äldreförvaltningen i samarbete med socialförvaltningen utrett förutsättningarna att starta ett utredningsboende för äldre i hemlöshet. Ärendet kommer att presenteras i äldrenämnden och socialnämnden i början av 2018.

Anhörigstöd

Ett gott stöd till anhöriga är viktigt och handlar om att anhöriga ska uppmärksammas och att deras behov av vila och rekreation ska tillgodoses. Flera aktiviteter har under året genomförts, för att implementera programmet för stöd till anhöriga. Bland annat har en utbildning som riktar sig till stadens alla chefer genomförts och material och broschyrer har uppdaterats utifrån programmet. För att implementera programmet och att staden ska erbjuda anhöriga ett preventivt och likvärdigt stöd kommer en kartläggning att genomföras under 2018.

Nämndmål:

Äldrenämnden skapar förutsättningar för en tillgänglig och jämlik äldreomsorg

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Äldre i Stockholm upplever att de har jämlika livsvillkor.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.3 Stockholm är en stad med levande och trygga stadsdelar

 Uppfylls helt

Analys

Psykisk ohälsa bland äldre

Kommuner och landsting får sedan 2016 stimulansmedel för att bedriva ett långsiktigt arbete inom ramen för psykisk ohälsa där äldre lyfts fram som en prioriterad grupp. Socialnämnden har tilldelats stimulansmedel och äldreförvaltningen ingår i arbetet för målgruppen äldre. Äldreförvaltningen har under hösten 2017 genomfört en kartläggning av stadens arbete och behov kring äldre med psykisk ohälsa. Syftet är att utveckla stödet i arbetet med psykisk ohälsa bland äldre och att kompetensen i frågor som rör psykisk ohälsa ska öka bland personalen.

Äldrevänlig stad

Staden ska vidta åtgärder för att säkerställa att alla stockholmare ska känna sig trygga i boendemiljön och i sin stadsdel. Äldre vistas mer i bostaden och i närmiljön än vad andra generellt gör. Det är därför av särskilt stor betydelse att dessa miljöer är trygga, välfungerande och anpassade efter äldres önskemål. Förvaltningen har under året arbetat med att ta fram en strategi för en äldrevänlig stad där ett antal utvecklingsområden har lyfts fram.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel genomförda åtgärder inom ramen för risk- och sårbarhetsanalys (RSA)	100 %			100 %	100 %	100 %	2017

Nämndmål:

Äldrenämnden skapar förutsättningar för en trygg och jämlik äldreomsorg

 Uppfylls helt

Beskrivning

Informationsinsatserna som tas fram ska göras tillgängliga för äldre personer och personer med funktionsnedsättningar. De ska också finnas tillgängliga för de vanligaste språkgrupperna i staden. På så sätt får alla invånare jämlika förutsättningar att kunna söka äldreomsorg.

Förväntat resultat

Stadens äldre upplever att äldreomsorgen är trygg och jämlik

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.4 Stockholm är en stad med högt bostadsbyggande där alla kan bo

 Uppfylls helt

Analys

Boendeplan 2018 med utblick mot 2040

Befolkningen i åldersgruppen 65 år och äldre ökar kraftigt de närmaste åren vilket kommer att innebära en ökad efterfrågan på olika former av bostäder för äldre. Äldreförvaltningen har samordnat den årliga stadsövergripande boendeplaneringen. Boendeplan 2018 har tagits fram i samarbete med stadsdelsförvaltningarna, stadsledningskontoret, exploateringskontoret och Micasa och har beslutats av kommunstyrelsen. I boendeplanen presenterades åtgärder för att möta den kommande efterfrågan av platser på vård- och omsorgsboende fram till 2040. Där föreslogs nyproduktion av cirka 22 vård- och omsorgsboenden i kommunal regi och avveckling av fyra vård- och omsorgsboenden som inte uppfyller dagens krav.

Utredning om profil-, intressent- och korttidsboende

Under året har en utredning kring profil-, intressent- och korttidsboende genomförts i samarbete med ett antal stadsdelsförvaltningar. I utredningen, som beslutats av äldrenämnden, redovisades bland annat vilka behov som framkommit inom respektive boendeform samt utvecklingsområden och förslag till åtgärder.

Servicehus

Inom ramen för utredningen om servicehus har bland annat ett förtydligande av målgruppen för servicehusboende, ersättning för hemtjänstinsatser och grundersättning liksom införande av valfrihet och central köhantering setts över. Slutrapporten beslutades av kommunfullmäktige i samband med budget 2018. Under 2017 har äldreförvaltningen, tillsammans med Tieto, arbetat fram ett enhetligt ersättningssystem samt ett införande av valfrihet och central köhantering för stadens servicehus. Ett centralt köhanteringssystem för servicehus infördes i samband med den nya versionen av sociala system som släpptes hösten 2017.

Seniorboenden med aktivitetscenter

Under året har seniorboende med aktivitetscenter inrättats genom omvandling av stadens före detta trygghetsboenden. Stadsdelsnämnderna ansvarar sedan 1 oktober 2017 för boendenas aktivitetscenter genom att bekosta lokaler, personal och verksamhet. Äldreförvaltningens förslag till hur aktivitetscentren ska utformas avseende exempelvis målsättning, öppettider och innehåll beslutades av äldrenämnden i april 2017.

Nämndmål:

Äldres behov av olika boendeformer är tillgodosedda

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Det finns ett brett utbud av boendeformer för äldre.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.5 Stockholm har ett rikt utbud av idrott och fritid som är tillgängligt för alla

 Uppfylls helt

Analys

Ideella organisationer

Inom de ideella organisationerna finns ett brett utbud av olika organisationer, både sociala och etniska, som på ideell basis anordnar aktiviteter som vänder sig till äldre. Aktiviteterna är kontaktskapande och/eller stödjande. Under året har äldrenämnden beslutat om översynen av Riktlinjer för bidragsgivning till ideella organisationer. Syftet är att tydliggöra vad som gäller för bidragssökarna så att en mer likvärdig bedömning för bidragsgivning uppnås.

Seniorboende med aktivitetscenter

Under året har seniorboende med aktivitetscenter inrättats genom omvandling av stadens före detta trygghetsboenden. Aktivitetscentrets huvudsakliga uppgift är exempelvis att ordna aktiviteter och främja social gemenskap samt bidra till fysisk aktivitet för de boende i seniorboendet och äldre i närområdet.

Nämndmål:

Idrott- och fritidsaktiviteter för äldre erbjuds

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Ökade möjligheter för äldre att delta i aktiviteter utifrån förutsättningar och önskemål.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.6 Alla stockholmare har nära till kultur och eget skapande

 Uppfylls helt

Analys

Under kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet *1.5 Stockholmnas har ett rikt utbud av idrott och fritid som är tillgängligt för alla* nämns seniorboende med aktivitetscenter, liksom de nya riktlinjerna för bidragsgivning samt arbete tillsammans med de ideella organisationerna. Dessa aktiviteter riktas inte enbart mot idrott och fritid utan kommer att spela en motsvarande roll vad gäller kultur och eget skapande.

I november anordnades en kulturdag för personer med demenssjukdom och deras anhöriga. Dagen hölls i Kulturhuset och 90 personer deltog. Syftet var att ge anpassade och positiva kulturella upplevelser med bredd och att inspirera till egna fortsatta kulturella aktiviteter. Dagen anordnades tillsammans med kulturförvaltningen i samarbete med Demensförbundet, Alzheimerfonden och Svenskt Demenscentrum.

Nämndmål:

Kultur och andra aktiviteter för äldre erbjuds

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Ökade möjligheter för äldre att delta i aktiviteter utifrån förutsättningar och önskemål.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
	Lära av goda exempel inom den idéburna sektorn	2017-01-01	2017-12-31	
<p>Analys</p> <p>Sedan 2012 finns en överenskommelse mellan äldreförvaltningen, socialförvaltningen och flera organisationer och föreningar från den idéburna sektorn som ska vara en plattform för delaktighet och samverkan. En arbetsgrupp med representanter från olika intresseområden har träffats ett flertal tillfällen under året. För att diskutera den fortsatta samverkan har det under hösten arrangerats en uppföljningskonferens i syfte att stödja kommunikationen mellan de som undertecknat överenskommelsen och möjligheterna att utveckla en digital webplattform undersöks.</p>				

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.7 Alla äldre har en trygg ålderdom och får en äldreomsorg av god kvalitet

 Uppfylls helt

Analys

Äldreförvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges inriktningsmål är uppfyllt. Denna bedömning har gjorts genom förvaltningens arbete med att förbättra, utveckla och säkra kvaliteten inom äldreomsorgen. Det har gjorts dels genom det reguljära arbetet med bland annat inspektioner och observationer men också genom projekt som drivit verksamheten framåt.

Stockholms Trygghetsjour är en kommunövergripande dygnet runt verksamhet. Inom avdelningen ansvarar Trygghetsjouren för myndighetsutövning under jourtid för hela staden vilket gör att personer med behov av hjälp kan få det oavsett veckodag och tid på dygnet. Jourpatrullen åtgärdar akut uppkomna omvårdnadsbehov på jourtid. Under året har ca 12 000 ärenden från allmänheten inkommit till enheten, varav 1 800 beslut avser beslut om insatser som rör exempelvis hjälp vid fall, förflyttning och hygien med mera. Jourpatrullen har utfört ca 1 250 uppdrag. Ca 15 400 personer/månad har ett trygghetslarm och under året har det inkommit cirka 1 900 larmrapporter per dygn vilka besvarats av larmcentralen inom avdelningen. Arbetet med utbyte till digitala trygghetslarm har fortsatt och vid årets slut är endast 10 procent av trygghetslarmen kopplade till det analoga nätet.

Ärendet ”Strategi för en äldrevänlig stad – underlag till program” utgör ett underlag till det fortsatta planeringsarbetet kring framtidens äldreomsorg. Ärendet ger en beskrivning av vad som kan utgöra en äldrevänlig stad samt det fortsatta arbetet, där samverkan mellan olika aktörer och en aktiv involvering av stadens äldre är centralt. Arbetet med en äldrevänlig stad utgör ett långsiktigt och kontinuerligt förbättringsarbete.

Arbetet med utveckling av hemtjänsten har fortsatt under året. Syftet med utvecklingsarbetet har varit att öka den enskildes inflytande över hur och när hemtjänstinsatser utförs samt att

förbättra beställares och utförares samverkan runt den enskildes behov. Under året har äldreförvaltningen arbetat med att implementera anvisningarna för beställning och genomförandeplan för hemtjänst. Äldreförvaltningen har vidare stöttat beställare och utförare i processen att införa de förändrade arbetssätten.

Äldreförvaltningen har under året deltagit tillsammans med stadsledningskontoret och Storsthlm i arbetet med att utarbeta ett förslag till överenskommelse om att föra över hemsjukvård i ordinärt boende, inklusive hemrehabilitering från landstinget. Under ledning av stadsledningskontoret har det parallellt pågått ett arbete med att utreda organiseringen vid ett övertagande av hemsjukvården.

Kommunfullmäktige fattade beslut om en ny uppföljningsmodell för äldreomsorgen i juni 2017. Den förnyade uppföljningsmodellen består av olika uppföljningsperspektiv som tillsammans ska ge ett helhetsresultat gällande strukturkvalitet, processkvalitet och resultatkvalitet.

Utvecklingsarbetet Tryggt mottagande i hemmet har bedrivits i stadsdelsförvaltningarna Bromma, Hägersten-Liljeholmen och Kungsholmen. Under 2017 har en uppföljning och utvärdering av arbetet färdigställts och ligger till grund för den fortsatta utvecklingen och implementeringen av Tryggt mottagande i hemmet.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Bostadsförmedling i Stockholm AB och de kommunala bostadsbolagen ska i samråd med äldrenämnden och stadsbyggnadsnämnden ta fram en strategi för att öka de äldres tillgång till bostadsbeståndet med fokus på ökad tillgänglighet och effektiv bostadsanpassning	2017-01-01	2017-12-31	
Analys Äldreförvaltningen har som en del i arbetet med framtagandet av en strategi kring ökad tillgänglighet, till bostäder för äldre deltagit i Bostadsförmedlingens inledande intervjustudie och workshop.			
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med äldrenämnden och i samråd med stadsdelsnämnderna genomföra en genomlysning av de kommunala hemtjänstutförarnas effektivitet, organisation och utvecklingsmöjligheter	2017-01-01	2017-12-31	
Analys Äldreförvaltningen har medverkat i arbetet med genomlysning av de kommunala hemtjänstutförarnas effektivitet, organisation och utvecklingsmöjligheter.			
 Kommunstyrelsen ska i samarbete med äldrenämnden samordna och följa processen med kommunalisering av hemsjukvården samt utreda kostnaderna för att ta emot delegeringar från landstinget. I arbetet ska erfarenheterna av kommunaliseringen av hemsjukvården inom LSS-verksamheten tas till vara	2017-01-01	2017-12-31	
Analys Äldreförvaltningen har tillsammans med stadsledningskontoret och Storsthlm (f.d. KSL) deltagit i arbetet med att utarbeta ett förslag till överenskommelse om att föra över hemsjukvård i ordinärt boende från landstinget till länets kommuner.			
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med äldrenämnden utveckla "hitta och jämför service" så att det bland annat ska bli möjligt att söka efter idéburna och icke-vinstdrivande aktörer och intressentboende	2017-01-01	2017-12-31	
Analys Stadsledningskontorets kommunikationsavdelning har ansvaret för denna utveckling som är nära sammankopplad med det utvecklingsarbete som pågår med stockholm.se. Äldreförvaltningen har varit med i uppstartsarbetet av denna förändring.			
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med äldrenämnden, stadsdelsnämnderna och Micasa Fastigheter i Stockholm AB utreda vilka av de fastigheter som används som sär-skilda	2017-01-01	2017-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
boenden kan omvandlas till trygghetsboende med aktivitetscentra. De ekonomiska effekterna ska särskilt belysas			
Analys Detta har genomförts inom ramen för boendeplan 2018 som antogs av Äldrenämnden den 25 april 2017.			
  Servicenämnden ska i samverkan med äldrenämnden och stadsdelsnämnderna se över kommunikationsvägar, resurser och arbetssätt för att förbättra information och kontaktvägar mellan stadens olika aktörer i äldrefrågor. Detta för att förbättra dialogen och servicen för medborgare och brukare	2017-01-01	2017-12-31	
Analys Äldre Direkt har utarbetat en rapport kring detta där bland annat äldreförvaltningen har medverkat som en av flera parter.			
  Socialnämnden ska i samarbete med äldrenämnden utreda förutsättningarna för uppstartandet av ett utredningsboende för äldre i hemlöshet. Äldre personer med eller utan missbruksproblematik som lever i hemlöshet eller som riskerar att bli hemlösa	2017-01-01	2017-12-31	
Analys Under året har äldreförvaltningen, i samarbete med socialförvaltningen, utrett förutsättningarna för att starta ett utredningsboende för äldre i hemlöshet. Ärendet beräknas presenteras i äldrenämnden och socialnämnden i början av 2018			
  Äldrenämnden ges i uppdrag att utreda hemtjänstersättningen för insatser utförda av anhörigvårdare	2017-01-01	2017-12-31	
Analys I budget 2017 beslöt kommunfullmäktige att anhörig- och objektsanställningar endast ska tillämpas om synnerliga skäl föreligger. I samband med beslutet gavs äldreförvaltningen i uppdrag att utreda hemtjänstersättningen för insatser som utförs av anhöriganställda. Arbetet som anhörigvårdare liknar i många avseenden arbetet som personlig assistent varför en motsvarande ersättningsnivå på 295 kronor per timme föreslogs, vilket beslutades i budget 2018. Under året har arbete skett med att tillse att dessa anställningar har upphört. Synnerliga skäl för fortsatt anhöriganställning har förelagat i ett fåtal fall. Vid upphörandet av anhörig- och objektsanställningar har de flesta kunder valt att fortsätta med insatserna från samma utförare men utan anhöriganställning, även om det finns exempel på motsatsen. Ansökningar om hemvårdsbidrag har ökat något.			
  Äldrenämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och i samråd med stadsdelsnämnderna ta fram förslag på hur en utökad kommunikation om boende för äldre kan utformas	2017-01-01	2017-12-31	
Analys Äldreförvaltningen har deltagit i arbetet med framtagande av förslag till kommunikationsplan om boende för äldre.			
  Äldrenämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och i samråd med stadsdelsnämnderna utreda införande av enhetlig ersättning och samlat kösystem för servicehusen	2017-01-01	2017-12-31	
Analys Inom ramen för utredningen om servicehus, som beslutats av kommunfullmäktige, utreddes bland annat enhetlig ersättning för hemtjänstinsatser och grundersättning liksom införande av valfrihet och en central köhantering för stadens servicehus. Detta införs i staden från och med 2018.			
  Äldrenämnden ska som projektägare i Digital Demo Stockholm fungera som kravställare till förslag på öka tillgängligheten för hemtjänsten och ökad trygghet för den äldre genom smarta lös	2017-01-01	2017-12-31	
Analys I en bilaga till denna verksamhetsberättelse bifogas en rapport om arbetet kring Smarta lös.			
  Äldrenämnden ska ta fram ett långsiktigt program kring framtidens äldreomsorg	2017-01-01	2017-12-31	
Analys Ärendet "Strategi för en äldrevänlig stad – underlag till program" utgör ett underlag till det fortsatta planeringsarbetet kring framtidens äldreomsorg. Ärendet ger en beskrivning av vad som kan utgöra en äldrevänlig stad samt det fortsatta arbetet, där samverkan mellan olika aktörer och en aktiv involvering av stadens äldre är central. Arbetet med en äldrevänlig stad utgör ett långsiktigt och kontinuerligt förbättringsarbete.			

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Äldrenämnden ska utifrån de äldres perspektiv följa upp effekterna av upphörandet av anhörig- och objektanställningar från och med den 1 januari 2017	2017-01-01	2017-12-31	
Analys Flertalet kunder har valt att fortsätta med insatserna från samma utförare men utan anhöriganställning. Det finns dock ett antal kunder som valt att fortsättningsvis inte ha hemtjänst. Ansökan om hemvårdsbidrag har ökat något.			

Nämndmål:

Äldrenämnden skapar förutsättningar för en äldreomsorg av god kvalitet

 Uppfylls helt

Beskrivning

Äldrenämnden ansvarar för stadsövergripande frågor rörande äldreomsorg. I dialog med stadsdelsnämnderna samordnar och utvecklar nämnden äldreomsorgen i staden.

Nämndens ansvar omfattar bland annat att samordna planering av vård- och omsorgsboenden, inspektion av stadens äldreomsorg, att anordna övergripande kompetensutveckling samt att genomföra centrala upphandlingar och förvalta stadsövergripande avtal inom äldreomsorgen. Under kommentarerna till detta mål redovisas nämndens arbete mer utförligt.

Förväntat resultat

Äldre i Stockholm är nöjda och trygga med äldreomsorgen

Analys

Strategi för en äldrevänlig stad

Vid en närmare precisering av uppdraget om program kring framtidens äldreomsorg har detta utvecklats till att omfatta Äldrevänlig stad. Äldrenämnden godkände i november 2017 ärendet ”Strategi för en äldrevänlig stad – underlag till program” varpå det överlämnades till kommunstyrelsen för vidare beslut i kommunfullmäktige.

Stockholms stad var i december 2015 med och grundade the European Covenant on Demographic Change, ett nätverk som syftar till att främja äldrevänliga städer inom Europa. Detta är ett arbete som knyter an till Världshälsoorganisationens (WHO) ansats om att skapa äldrevänliga städer som ett svar på utmaningen med en åldrande befolkning och en ökande urbanisering. Som grundare och fullvärdig medlem av det europeiska nätverket har staden åtagit sig att följa den modell som WHO har utvecklat och att verka för att skapa en äldrevänlig stad. En äldrevänlig stad kan sammanfattningsvis beskrivas som en tillgänglig och inkluderande stad med en miljö som främjar ett aktivt liv – hela livet.

Ett första steg är att uppmärksamma förbättrings- och utvecklingsområden utifrån WHO:s forskningsbaserade kriterier för vad som kännetecknar och har betydelse för en äldrevänlig stad. Fokus har i detta skede inte varit att komma fram till några lösningar utan att övergripande beskriva behov av utveckling och samverka för stadens arbete med att bli en äldrevänlig stad.

En viktig princip som WHO anger i arbetet med en äldrevänlig stad är att äldre ska involveras

i hela processen. I framtagandet av detta underlag har äldre medborgare samt medarbetare i Stockholms stad givit sin syn på hur en äldrevänlig stad kan utformas. För att skapa delaktighet och inhämta information har två workshoppar arrangerats; en med äldre medborgare och en med professionen. I arbetet har en dialog också förts med nordiska städer som redan påbörjat arbetet, såsom Uppsala, Göteborg och Oslo.

Ärendet ”Strategi för en äldrevänlig stad – underlag till program” utgör ett underlag till det fortsatta planeringsarbetet. Ärendet ger en beskrivning av vad som kan utgöra en äldrevänlig stad i stadens lokala kontext samt det fortsatta arbetet, där samverkan mellan olika aktörer och en aktiv involvering av stadens äldre är central. Arbetet med en äldrevänlig stad utgör ett långsiktigt och kontinuerligt förbättringsarbete.

Utveckling av hemtjänst

Kommunfullmäktige beslutade hösten 2016 om ”Utveckling av hemtjänst”. Syftet med utvecklingsarbetet har varit att öka den enskildes inflytande över hur och när hemtjänstinsatser utförs samt att förbättra beställares och utförares samverkan runt den enskildes behov. Projektet om utveckling av hemtjänst har mynnat ut i anvisningar för beställning, genomförandeplaner och uppföljning inom hemtjänsten.

I mars 2017 inledde äldreförvaltningen implementeringen av anvisningarna för beställning och genomförandeplan för hemtjänst. Tillvägagångssättet har varit att i första hand utbilda förändringsledare inom alla berörda enheter, både beställare och utförare, som i sin tur haft i uppgift att föra budskapet vidare med hjälp av det framtagna introduktionsmaterialet. Under 2017 har äldreförvaltningen genomfört totalt 26 utbildningstillfällen för förändringsledare. I dagsläget har cirka 97 % av alla utförare en förändringsledare på sin arbetsplats och för beställare är siffran 100 %.

Utöver dessa utbildningar har äldreförvaltningen även anordnat öppna introduktionsföreläsningar där 400 personer har deltagit. Som ett led i implementeringen har anvisningarna tagits upp på varje utförarmöte och beställarchefsmöte under 2017. Äldreförvaltningen har stöttat beställare och utförare i processen att införa de förändrade arbetssätten. Då det handlar om att ändra arbetssätt behöver implementeringen få ta den tid som krävs.

Äldreförvaltningen har under 2017 också kravställt utveckling av stadens sociala system så att detta stödjer anvisningarna på ett tydligare sätt. Förändringarna kommer att genomföras i samband med vårreleasen i maj 2018.

Granskning av hemtjänstföretag

Arbetet med särskild granskning av privata hemtjänstutförare har fortgått under året där syftet har varit att bedöma följsamheten till kontraktet. Till följd av att nytt förfrågningsunderlag började gälla sades avtalen med samtliga hemtjänstutförare upp. Inför det nya ansökningsförfarandet genomförde äldreförvaltning cirka 30 särskilda granskningar av befintliga privata utförare och i stort sett lika många uppföljningar av åtgärdsplaner.

Inspektörernas arbete 2017

Äldreförvaltningens tre inspektörer har under 2017 hanterat cirka 150 klagomål, synpunkter, ärenden och frågor samt genomfört 41 inspektioner av utförare av äldreomsorg inom samtliga regiformer i Stockholms stad. Tio av inspektionerna har genomförts inom hemtjänsten, 25 inom vård- och omsorgsboenden, två inom servicehus samt fyra inom dagverksamheter.

Inspektörerna har även medverkat vid de särskilda granskningarna av utförare som genomförts inom hemtjänsten.

Inspektörerna har under året fortsatt arbetet med att i samband med inspektioner följa upp hur verksamheterna har använt tilldelade stimulansmedel för ökad bemanning inom äldreomsorgen. Inspektörerna har även granskat social dokumentation i verksamheterna ur ett jämställdhetsperspektiv.

Resultatet av inspektörernas arbete under 2017 sammanfattas och analyseras i Inspektörernas årsrapport 2017.

Kvalitetsobservationer

I början av året anställdes sju kvalitetsobservatörer på heltid av äldreförvaltningen.

Sammanlagt har 35 verksamheter observerats, 21 hemtjänstverksamheter och 14 vård- och omsorgsboenden. Fokus har varit kommunal hemtjänst, specifikt på de verksamheter som har specialiserade hemtjänstgrupper med demenskompetens samt de verksamheter som deltagit i projektet kvalitetsmärkt demensomsorg.

Ett specialuppdrag har också varit att observera de tre vård- och omsorgsboenden som ingår i akademiska noder, det vill säga Serafens, Mälarbacken och Stureby vård- och omsorgsboende. Inom dessa tre verksamheter har observationer genomförts på ett flertal avdelningar.

Kvalitetsobservatörerna har också deltagit i förvaltningens granskning av hemtjänstutförare. Utbildning inom kollegial observation har genomförts, där ett 40-tal personer har utbildats.

Kvalitetsregistret BPSD

Äldreförvaltningen samordnar och anordnar utbildningar och nätverksträffar centralt för stadens verksamheter i deras arbete med kvalitetsregistret BPSD. Under 2017 har de sju personer som är certifierade på att utbilda i registret utbildat sammanlagt 64 BPSD-administratörer. Tre nätverksträffar för BPSD-administratörer har anordnats med totalt 115 deltagare.

Riktlinjer för biståndshandläggning

I december 2017 fattade kommunfullmäktige beslut om de reviderade riktlinjerna för handläggning inom socialtjänstens äldreomsorg. De nya riktlinjerna innehåller nya förutsättningar och en del förtydliganden. Behovet av att revidera riktlinjerna har bland annat föranletts av införandet av ramtid vid beslut om hemtjänst.

Kommunalisering av hemsjukvården

Äldreförvaltningen har under året tillsammans med stadsledningskontoret och Storsthlm (f.d. KSL) deltagit i arbetet med att utarbeta ett förslag till överenskommelse om att föra över hemsjukvården i ordinärt boende, inklusive hemrehabilitering från landstinget. Under ledning av stadsledningskontoret har det parallellt pågått ett arbete med att utreda organiseringen vid ett övertagande av hemsjukvården. LSS-hälsans erfarenheter används både i de frågor som drivs kommunövergripande gentemot Stockholms läns landsting, till exempel krav på läkarmedverkan och säkrad informationsöverföring samt i arbetet med att ta fram förslag på stadens organisering av hemsjukvården. Äldreförvaltningen har tillsammans med Kungsholmens stadsdelsförvaltning och stadsledningskontoret uppskattat stadens kostnader för ett övertagande, bland annat har kostnaderna för delegeringar beräknats. Detta i syfte att

kunna ingå i underlaget till en skatteväxling.

Ny lag om samverkan vid utskrivning från slutet hälso- och sjukvård

Den 1 januari 2018 träder den nya lagen ”*Samverkan vid utskrivning från slutet hälso- och sjukvård*” i kraft och den tidsbegränsade regionala överenskommelsen ska börja gälla. Under året har äldreförvaltningen deltagit i arbetsgrupper hos Storsthlm och Hälso- och sjukvårdsförvaltningen (HSF) med utsedda representanter från kommunerna och landstinget. Arbetsgrupperna har upprättat ett förslag på regional överenskommelse för 2017-2019 som varit på remiss hos länets kommuner under året. Överenskommelsen syftar till att främja ett gemensamt utvecklingsarbete och stärka samverkan mellan kommuner och landsting vid utskrivning från sjukhus. Till överenskommelsen följer även en handlingsplan som beskriver utvecklingsområden och aktiviteter. Äldreförvaltningen har deltagit i att ta fram förslag på en gemensam riktlinje och rutiner, enligt gällande handlingsplan. De gemensamma riktlinjerna och rutinerna beskriver hur landstinget och kommunerna ska samverka enligt den nya lagen.

Vård i livets slut

Kompetensutveckling inom ramen för ”DöBra”-projektet har genomförts inom två stadsdelsförvaltningar. Det har skett i form av gruppsamtal som utgått från om ”DöBra-kortleken” kan vara ett stöd för reflektion och samtal om värderingar och prioriteringar för vård i livets slut. Vid gruppsamtalen har en rad förbättringsförslag tagits fram för att utveckla vård- och omsorg i livets slut. Ett projekt har inletts kring hur boende, anhöriga, personal och forskare med olika kompetenser tillsammans kan utveckla stödjande omsorgsmiljöer för vård i livets slut. Två vård- och omsorgsboenden i stadsdelarna Bromma och Kungsholmen har tackat ja till att medverka.

Förnyad uppföljningsmodell inom äldreomsorgen

Kommunfullmäktige fattade beslut om en ny uppföljningsmodell för äldreomsorgen i juni 2017. Den förnyade uppföljningsmodellen består av olika uppföljningsperspektiv som tillsammans ska ge ett helhetsresultat gällande strukturkvalitet, processkvalitet och resultat kvalitet. Förvaltningen har tagit fram en plan för implementering för såväl uppföljningsmetoder som resultatredovisning. Tre arbetsgrupper har startat med nyckelpersoner för kvalitetsfrågor från stadsdelsförvaltningarna. En arbetsgrupp ansvarar för att ta fram en stadsgemensam metod för kvalitetsuppföljning på individnivå. En annan arbetsgrupp ansvarar för att ta fram stadsgemensamma arbetsprocesser och rutiner för avtalsförvaltning och uppföljning av entreprenadavtal (LOU). Den tredje gruppen arbetar med att öka enhetligheten genom att ta fram metoder som ger ett helhetsresultat över kvaliteten, utifrån de olika uppföljningsperspektiven. Branschrådet och Kommunstyrelsens pensionärsråd (KPR) kommer att beredas inflytande i arbetet genom separata möten och socialförvaltningen kommer kontinuerligt att informeras om arbetet. Gällande den del som handlar om verksamhetssystem för en samlad dokumentation och resultatredovisning från uppföljningar har frågan lyfts till projektledningen för modernisering av sociala system.

Verksamhetsuppföljningar- strukturkvalitet

Äldreförvaltningen ansvarar för att samordna verksamhetsuppföljningar inom staden genom att ta fram stadsgemensamma frågemallar, anvisningar, fördela uppföljningsansvar mellan stadsdelsförvaltningarna samt anordna nätverksmöten. Verksamhetsuppföljningar görs inom samtliga insatstyper och regiformer och för privata utförare är detta även en del av avtalsuppföljningen. Två fokusområden togs fram till årets verksamhetsuppföljning,

fördjupad granskning av nyckelhantering inom hemtjänsten samt tvärprofessionellt teamarbete inom vård- och omsorgsboende.

Stimulansmedel för ökad bemanning

Regeringen har beslutat om en tillfällig satsning på en ökad bemanning inom den kommunalt finansierade äldreomsorgen under åren 2015 – 2018. För år 2017 har staden tilldelats 154,6 mnkr vilket samtliga utförare inom stadens äldreomsorg, oavsett regiform och verksamhet, har kunnat söka stimulansmedel från. För 2017 har stimulansmedel fördelats till 240 verksamheter inom kommunal och privat regi. Enligt äldrenämndens beslut har särskilda satsningar gjorts på dietister, psykisk ohälsa, tryggt mottagande i hemmet samt utökad sysselsättning för deltidsanställda.

I mars 2017 gjordes en redovisning av de stimulansmedel som förbrukats under 2016. Av verksamheternas redovisningar framgår att personalutökningar motsvarande cirka 355 helårsarbetare finansierats av stimulansmedlen. Den utökade bemanningen har haft flera positiva effekter för brukarna, inte minst vad gäller ökade möjligheter till sociala och individuella aktiviteter. Vidare framgår av redovisningar att den utökade bemanningen också haft positiva effekter på personalens arbetsmiljö.

Stockholms Trygghetsjour

Stockholms Trygghetsjour ansvarar för hela kedjan avseende trygghetslarm vilket innebär allt ifrån handläggning av ansökningar av trygghetslarm till installation, teknikövervakning och larmmottagning inom avdelningen. Under året har ca 4 400 ansökningar handlagts och ca 3 600 trygghetslarm har installerats. Mellanskillnaden beror dels på att ansökningar även innefattar trygghetslarm under en tillfällig vistelse i annan kommun där berörd kommun ansvarar för trygghetslarmet samt att en del tackar nej till trygghetslarm efter det att beslutet tagits.

Köhanteringen för vård- och omsorgsboende är organiserad inom avdelningen och administrerar erbjudande av lediga lägenheter för de vård- och omsorgsboenden som ingår i valfrihetssystemet. Under året har ca 6 100 erbjudanden (ej unika personer) gjorts och cirka 2 650 har tackat ja. Mellanskillnaden beror på att en person kan ha fått flera erbjudande under året som de tackat nej till.

I slutet av november centraliserades den administrativa delen av köhanteringen för servicehus och fram till årsskiftet gjordes 115 erbjudanden (ej unika personer) varav 32 tackade ja.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Fortsatt arbete med specialiserade hemtjänstgrupper och genomförande av multiprofessionellt arbetssätt	2017-01-01	2017-12-31	
Analys För att stödja utvecklingen av multiprofessionellt teambaserat arbetssätt gentemot personer med demensdiagnos eller kognitiv svikt i ordinärt boende har arbetet fortsatt med att öka samverkan och hitta nya kommunikationsvägar mellan hemtjänst, beställarenheterna, anhörigkonsulenter, primärvården och minnesmottagningarna. Äldrecentrum har genomfört utbildningar, stödinsatser och kompetensutveckling inom olika ämnen såsom God man och förvaltare, palliativ vård, kognitiva hjälpmedel, våld i nära relationer, samt metoder för att utveckla arbetssätt gentemot personer med demensdiagnos.			
 Fortsatt implementering av nationellt fackspråk i hälso- och sjukvårdsjournalen samt utökad e-hälsoupdrag till processledarna gällande NPÖ och kvalitetsregister	2017-01-01	2017-12-31	
Analys Äldreförvaltningen har numera det övergripande ansvaret för införandet av nationellt fackspråk i hälso- och sjukvårdsjournalen Vodok. Förvaltningen har arrangerat nätverksträffar för stadsdelsförvaltningarnas representanter där			

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
<p>även stadsledningskontoret medverkar. Syftet är att ge och få aktuell information, ta del av förändringar, fatta beslut om förändringar och nyheter samt att fortsätta arbetet med att utveckla utformning och innehåll av journalsystemet.</p> <p>Regelbunden dialog och information har även förts med processledarna gällande NPÖ och kvalitetsregister kring olika behov av stöd, utbildning och utveckling.</p>			
 Planera och genomföra utbildning för kollegial observation	2017-01-01	2017-12-31	
<p>Analys</p> <p>Äldreförvaltningens kvalitetsobservatörer har anordnat två utbildningar i kollegial observation där ett 40-tal personer från hemtjänst och vård- och omsorgsboenden deltagit..</p>			
 Äldrenämnden och socialnämnden ska leda arbetet med att implementera det reviderade programmet för stöd till anhöriga	2017-01-01	2017-12-31	
<p>Analys</p> <p>Flera aktiviteter har genomförts under året för att implementera programmet för stöd till anhöriga</p>			
 Äldrenämnden ska ha ett system för uppföljning av äldreomsorgen som kontrollerar brister och utvecklar kvaliteten samt även fungerar stödjande genom spridande av goda exempel	2017-01-01	2017-12-31	
<p>Analys</p> <p>Kommunfullmäktige fattade beslut om en ny uppföljningsmodell för äldreomsorgen i juni 2017. Den förnyade uppföljningsmodellen består av olika uppföljningsperspektiv som tillsammans ska ge ett helhetsresultat gällande strukturkvalitet, processkvalitet och resultat-kvalitet. En mer utförlig beskrivning av detta arbete finns under mål 1.7. rubriken "Förnyad uppföljningsmodell inom äldreomsorgen"</p>			
  Äldrenämnden ska i samarbete med stadens kvinnojourer ta fram ett informationsmaterial om våld i nära relation riktat mot äldre	2017-01-01	2017-12-31	
<p>Analys</p> <p>Material har tagits fram som kommer att användas vid utbildningar för biståndshandläggare och distribuerats till bland annat träffpunkter.</p>			
 Äldrenämnden ska i samverkan med hälso- och sjukvårdsförvaltningen bedriva arbete med att implementera utvecklingsarbetet med "Tryggt mottagande i hemmet"	2017-01-01	2017-12-31	
<p>Analys</p> <p>Utvecklingsarbetet Tryggt mottagande i hemmet har bedrivits i stadsdelsförvaltningarna Bromma, Hägersten-Liljeholmen och Kungsholmen och drygt 150 äldre personer har fått hjälp av trygghetsteamerna under året. Under 2017 har en uppföljning och utvärdering av arbetet färdigställts och ligger till grund för den fortsatta utvecklingen och implementeringen av Tryggt mottagande i hemmet.</p>			
 Äldrenämnden ska i samverkan med Svenskt demenscentrum fortsätta utvecklingsarbetet med pilotstudien "Kvalitetsmärkning av demenskompetens". I arbetet ingår även att följa upp och utvärdera utvecklingsarbetet inför eventuell spridning inom hela staden	2017-01-01	2017-12-31	
<p>Analys</p> <p>Pilotprojektet slutfördes 2017 i stadsdelsförvaltningen Enskede-Årsta-Vantör där samtliga fem deltagande enheter blev godkända och fick stjärnmärkning av Stiftelsen Svenskt Demenscentrum. Sammanlagt deltog cirka 250 personer i utbildningssatsningen som Äldrecentrum gjort en uppföljning av. Svenskt Demenscentrum har reviderat utbildningsmodellen och projektet går under 2018 in i nästa fas där flera stadsdelsförvaltningar kommer att ansluta sig till den nya modellen.</p>			

KF:s inriktningsmål:

2. Ett klimatsmart Stockholm

Äldreförvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges inriktningsmål kommer att uppfyllas. Denna bedömning har gjorts genom användandet av kravmärkta produkter, energisnål belysning samt att Stockholms Trygghetsjour leasar bilar som drivs med miljödiesel.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.1 Energianvändningen är hållbar

● Uppfylls helt

Analys

Äldreförvaltningens energianvändning är begränsad till den som används vid förvaltningskontoret och vid Stockholms trygghetsjour. Förvaltningens ambition har under 2017 varit att i så hög utsträckning som möjligt använda energisnål belysning. Kravmärkta produkter ska användas så långt detta är möjligt och de livsmedel som köpts in under året i form av kaffe, te och frukt är ekologiska. Äldreförvaltningen använder sig av "säker utskrift" och hanterar i möjligaste mån dokument digitalt i syfte att undvika en hög pappersförbrukning. Äldreförvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet kommer att uppfyllas.

Nämndmål:

Äldrenämnden bidrar till en hållbar livsmiljö

● Uppfylls helt

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.2 Transporter i Stockholm är miljöanpassade

● Uppfylls helt

Analys

De bilar som äldreförvaltningen använder sig av finns inom Stockholms Trygghetsjour. Dessa bilar är miljöanpassade i högsta möjliga grad, dock med hänsyn till att verksamhetens uppdrag avseende driftsäkerhet och tillgänglighet ska kunna uppfyllas. Stockholms Trygghetsjour har köpt in en elbil för att kunna bedöma om kraven för att utföra verksamhetens uppdrag avseende driftsäkerhet och laddningsstationernas tillgänglighet uppfylls.

Nämndmål:

Äldrenämndens transporter ska vara miljöanpassade

● Uppfylls helt

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.3 Stockholm har en hållbar mark- och vattenanvändning

● Uppfylls helt

Analys

Äldreförvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet kommer att uppfyllas. Denna bedömning har gjorts genom att förvaltningens två kontor i Farsta och i

Söderhallarna är relativt moderna vilket ger en minskad elförbrukning samt bättre möjligheter för återvinning. Stockholms trygghetsjour lokaler som till exempel kök och konferens samutnyttjas med andra verksamheter i staden vilket ger ett bättre utnyttjande av lokalerna.

Nämndmål:

Äldrenämnden bidrar till en minskad miljöpåverkan

 Uppfylls helt

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.4 Stockholms kretslopp är resurseffektiva

 Uppfylls helt

Analys

Äldreförvaltningen har en relativt låg miljöpåverkan då en stor del av verksamheten är administrativ. I och med att äldreförvaltningen under årets första tertial infört sopsortering i förvaltningens samtliga lokaler bedömer förvaltningen att nämndmålet kommer att uppfyllas.

Nämndmål:

Äldreförvaltningen arbetar för att införa källsortering av hushållsavfall.

 Uppfylls helt

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Äldreförvaltningen ska införa källsortering i samtliga lokaler förvaltningen hyr	2017-04-21	2017-12-31	
Analys Äldreförvaltningen har under årets första tertial infört källsortering i de administrativa lokalerna i Farsta samt i Stockholms trygghetsjourns lokaler i Söderhallarna.			

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.5 Stockholms miljö är giftfri

 Uppfylls helt

Analys

Äldreförvaltningen har en relativt låg miljöpåverkan då en stor del av verksamheten är administrativ. Stadens riktlinjer för upphandling och inköp följs och miljömärkta eller ekologiska varor väljs i så stor utsträckning som möjligt.

Nämndmål:

Stadens riktlinjer för miljömärkta eller ekologiska varor ska följas.

 Uppfylls helt

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.6 Inomhusmiljön i Stockholm är sund

● Uppfylls helt

Analys

Äldreförvaltningen arbetar kontinuerligt med att förbättra inomhusmiljön i de två administrativa lokaler som förvaltningen hyr. Under 2017 har luftkvaliteten kontrollerats och en ljudmätning genomförts i samråd med akustikexpertis. Detta har lett till att ljudisolerande åtgärder har genomförts. Vidare har förvaltningskontoret i Farsta genomfört en ergonomigenomgång med företagshälsovården samt inventerat och åtgärdat belysningen för samtliga arbetsplatser. Under året har också skyddsron i lokalerna genomförts med skyddsombud, lokalansvariga samt förvaltningschef.

Vad gäller verksamhetsområdet äldreomsorg har äldreförvaltningens inspektörer uppmärksammat förbättringsområden vad gäller till exempel möblering, växter och belysning. Miljöaspekten är en del i de upphandlingar av äldreomsorg som förvaltningen arbetar med.

Nämndmål:

Inomhusmiljön i äldreförvaltningens lokaler ska vara god.

● Uppfylls helt

KF:s inriktningsmål:

3. Ett ekonomiskt hållbart Stockholm

Äldreförvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges inriktningsmål är uppfyllt. Denna bedömning har gjorts genom att förvaltningen anordnar utbildningar för äldreomsorgens personal, medverkar i innovativa projekt samt att äldrenämndens budgetram inte överskridits.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.1 Stockholm är en världsledande kunskapsregion

● Uppfylls helt

Analys

Äldreförvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet kommer att uppfyllas. Förvaltningen har arbetat aktivt med forsknings- och utvecklingsprojekt i samarbetet med högskolor, näringsliv och andra intressenter i syfte att de äldre i staden ska få ökade möjligheter att leva ett aktivt och hälsosamt liv under trygga förhållanden.

De projekt som förvaltningen arbetat med under året redovisas under nämndmålet ”Äldrenämnden ska främja innovation och utveckling inom äldreomsorgsområdet” men två mer omfattande projekt som ändå bör nämnas här är DigIT och Stockholms Digital Care (SDC).

Syftet med EU-projektet DigIT är att ge personal inom äldreomsorg och funktionsnedsättning

kompetensutveckling i digital teknik och digitala verktyg. Under 2017 har 1500 medarbetare och chefer deltagit i olika kompetenshöjande insatser för att öka kunskapen, viljan och förmågan att använda digitala verktyg i arbetet. Drygt hälften av dem arbetar inom äldreomsorgen i Stockholms stad.

Stockholm Digital Care har under 2017 fortsatt verka för att behov och innovativa lösningar ska mötas. Arbetet har visat att innovativ välfärdsteknik kan förändra och utveckla invanda tankesätt inom äldreomsorgen.

Nämndmål:

Äldrenämnden följer och verkar för utveckling inom eHälsområdet och utvecklingen av eHemtjänst

 Uppfylls helt

Analys

Alla e-tjänster i staden måste, senast under år 2018, flyttas till en ny plattform. Under året har e-tjänsten ”Beräkna preliminär avgift” flyttats till den nya plattformen för stadens e-tjänster liksom av e-tjänsten Omsorgsdagboken.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
	Kommunstyrelsen och Äldrenämnden ska genom strukturerad samverkan med representation från Socialnämnden och stadsdelsnämnderna utveckla e-hälsområdet lokalt, regionalt och nationellt	2017-01-01	2017-12-31
<p>Analys</p> <p>En översyn av förvaltningsobjekt eHälsa är genomförd utifrån organisation, uppdrag och mandat vilka har genomförts och beslutades i december 2017. Förvaltningsobjektet har under året bland annat arbetat med att införa Nationell patientöversikt (NPÖ) i ytterligare sex stadsdelsförvaltningar. I dagsläget är nio stadsdelsförvaltningar och socialförvaltningen anslutna. Äldreförvaltningen har under året följt andra kommuners utveckling av eHemtjänst men har också omvärldsbevakat, deltagit i mässan Mötesplats välfärdsteknologi och e-hälsa (MVT), Vitalis, Kvalitetsmässan samt i nätverk på regional och nationell nivå.</p>			

Nämndmål:

Äldrenämnden ska främja innovation och utveckling inom äldreomsorgsområdet

 Uppfylls helt

Analys

EIT-Health

Förvaltningen har under året fortsatt arbetet inom EIT (European Institute of Innovation and Technology Health). Det är ett nätverk för offentliga partners och intresset har varit stort i Europa. Arbetet inom EIT har under 2017 främst fokuserat på två projekt, Wellbeing for seniors och Care.

I projektet Care har förvaltningen varit med att ta fram en webbaserad utbildning för anhöriga och vårdare i grundläggande vård- och omsorgskunskap. Detta har skett i nära samarbete med Karolinska institutet och Imperial College i London. I projektet Wellbeing for seniors har förvaltningen medverkat i en utbildning om aktivt åldrande och hälsosamt liv. Förvaltningen

har fortsatt samarbetet i projektet med Leyden Academy som är en högskola i Nederländerna som har fokus på frågor om åldrande. Samarbetet har handlat om att undersöka om deras verktyg för brukarinflytande går att använda i Sverige. I styrelsearbetet inom EIT-health har förvaltningen bidragit med att påverka strukturen i organisationen så att partners i offentlig sektor lättare kan söka medel i kommande utlysningar.

DigIT

Under 2017 har 1500 medarbetare och chefer deltagit i olika kompetenshöjande insatser för att öka kunskapen, viljan och förmågan att använda digitala verktyg i arbetet. Drygt hälften av dem arbetar inom äldreomsorgen i Stockholms stad. Projektet har genomfört 43 lärarledda kurser och cirka 10 % av deltagarna är män och 90 % kvinnor. Ett brett kursutbud har erbjudits från grundläggande datorkunskap till fördjupningskurser och IT i vård och omsorg. Projektet har under året även hållit sex chefsseminarier och sju nätverksträffar. DigIT-ombud, språkombud och cirkelledare har utbildats för att stärka modellen för arbetsplatslärande.

Cirka 50 DigIT-ombud är aktiva inom äldreomsorgen. De är omvärldsbevakare och kunskapslänk mellan projektet och kollegorna på arbetsplatserna. Språkombuden stöttar i kommunikationen på den egna arbetsplatsen. Cirkelledarna håller studiecirkel på den egna arbetsplatsen i att använda en surfplatta. De externa utbildningarna har genomförts av Sweja och Åsö gymnasium. 1000 personliga licenser har dessutom fördelats till 10 olika webbutbildningar som ger deltagarna diplom efter varje genomförd kurs.

Insatserna i DigIT har lett till att fler medarbetare börjat använda fler digitala verktyg i arbetet och ser nyttan av och känner sig trygga med ökad digitalisering.

Stockholm Digital Care (SDC)

Stockholm Digital Care har under 2017 fortsatt verka för att behov och innovativa lösningar ska mötas. Det har genomförts tester med innovativ välfärdsteknik av främst två typer. Dels sensorer som genom databearbetning kan ge information som höjer trygghet och kvalitet i omsorg och stödjer en mer effektiv organisering av verksamheten. Men även datorprogram/appar som stöder kommunikation och stimulerar personer med kognitiva funktionsvariationer. Stockholm Digital Care har under 2017 fortsatt verka för att behov och innovativa lösningar ska mötas. Arbetet har visat att innovativ välfärdsteknik kan förändra och utveckla invanda tankesätt inom äldreomsorgen.

Hemtjänstutförare har bjudits in till SDC:s nätverk för att få tips på tekniska lösningar. SDC:s erfarenheter från innovativ upphandlingsstrategi har bidragit till stadens strategi för välfärdsteknik. Under året har även ett möte om välfärdsteknik anordnats där 40 seniorer träffade företag för att ge synpunkter på hur företagets produkter kan utvecklas för att bättre passa äldre.

ParaGå

Arbetet med att anpassa ParaGå-systemet till stadens målsättning om en kvalitativ utveckling av hemtjänsten har fortsatt. Under året har en ny teknik för kvittenser arbetats fram i samarbete med Tieto och införandet påbörjades i slutet av 2017. Tekniken byts från GPS till Near Field Communication (NFC) vilket innebär att personalen läser av en etikett hos den enskilde istället för att i telefonen ange när man kom och gick.

Modernisering av sociala system

Under året har stadsledningskontoret drivit projektet Modernisering av sociala system med

målet att ersätta stadens sociala system (Paraplysystemet m.m.). Två medarbetare vid äldreförvaltningen har sedan maj 2017 arbetat halvtid i projektet som processledare. Äldreförvaltningen har även varit representerad i flera av projektets arbetsgrupper.

Dial

Under hösten har förvaltningen arbetat med att ta fram en prototyp för ett lärspele inom ramen för projektet Dial. Workshops med medarbetare inom vård och omsorg har arrangerats med syfte att ta fram spelscenarior som baseras på medarbetarnas dagliga arbete. Spelet ska ge grundläggande vård- och omsorgskunskap för att få bättre förutsättningar att klara av en grundläggande utbildning.

European Network of Social Authorities (ENSA)

European Network of Social Authorities (ENSA) är ett nätverk av städer och regioner i Europa och syftar till att främja internationellt samarbete på det sociala området. Samarbetet mellan parterna är ett sätt att öka dialogen med de europeiska institutionerna och att bli en del av en internationell plattform för att genomföra gemensamma projekt.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Äldrenämnden ska arbeta för att ytterligare en akademisk nod kan skapas i ytterligare en stadsdelsnämnd.	2017-01-01	2017-12-31	
Analys Stadens tre akademiska noder har arbetat vidare med högskolorna. En ytterligare stadsdelsförvaltning har visat intresse för att bli en akademisk nod men det finns ännu inget beslut om detta.			

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.2 Stockholm är en företagsvänlig stad

 Uppfylls helt

Analys

Genom att förvaltningen samverkar med privata utförare i projekt och annat utvecklingsarbete så medverkar detta till att göra Stockholm till en företagsvänlig stad. Ett annat exempel är Stockholm Digital Care som stöttar små- och medelstora företag i regionen som utvecklar välfärdsteknik.

Nämndmål:

Äldreförvaltningen ska föra en kontinuerlig dialog med privata utförare av äldreomsorg.

 Uppfylls helt

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva

 Uppfylls helt

Analys

Inom äldreomsorgen är utbildning ett viktigt kriterium för att få en fast anställning. Genom att

äldreförvaltningen under året har erbjudit utbildningar för medarbetare som inte har grundutbildning och/eller saknar språklig kompetens så ökar inte bara kvaliteten inom äldreomsorgen utan bidrar även till att fler personer får en fast anställning. Därutöver har äldreförvaltningen genomfört aktiviteter för att öka ungdomars vilja att studera på vård- och omvårdnadsutbildning. Detta har inte bara varit positivt för äldreomsorgens kompetensförsörjning utan kan även minska arbetslösheten för yngre, vilken är högre än inom andra grupper.

Äldreförvaltningen har tagit emot två feriearbetare under 2017.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Antal aspiranter som fått Stockholmsjobb 	0 st	0 st	0 st	0 st	0 st	850 st	VB 2017
  Antal praktiktillfällen som genomförs inom stadens verksamheter av de aspiranter som Jobbtorg Stockholm matchar 	0 st	0 st	0 st	0 st	0 st	500 st	VB 2017
  Antal tillhandahållna platser för sommarjobb	2			2	2 st	8 500 st	2017
  Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb	0			0		900 st	VB 2017
  Antal ungdomar som fått sommarjobb i stadens regi 	0 st	0 st	0 st	2 st	2 st	8 500 st	2017
Analys Äldreförvaltningen har haft två feriearbetare under året. Dessa har dock inte finansierats av förvaltningen vilket innebär att de inte kan räknas i denna indikator. Däremot har äldreförvaltningen tillhandahållit två platser för feriearbetare.							

Nämndmål:

Äldrenämnden erbjuder aktiviteter och utbildning för fortsatt anställning inom äldreomsorgen

 Uppfylls helt

Beskrivning

Möjliggöra för medarbetare som inte uppfyller mål om grundutbildning och språklig kompetens fortsatt anställning inom äldreomsorgen. Därutöver genomföra aktiviteter för att öka ungdomars vilja att studera vård- och omvårdnadsutbildning för att kunna arbeta inom äldreomsorgen.

Förväntat resultat

Ökat antal utbildad personal inom stadens äldreomsorg.

Analys

Samarbete med arbetsmarknadsförvaltningen

I syfte att säkra kompetensförsörjningen inom äldreomsorgen har förvaltningen tillsammans med arbetsmarknadsförvaltningen startat ett pilotprojekt som innebär att medarbetare i äldreomsorgen som behöver läsa svenska och grundläggande vårdutbildning deltar tillsammans med personer från jobbtorg och arbetsförmedlingen. Tanken är att de båda målgrupperna ska ha utbyte av varandra. Utbildningen har anordnats på halvfart där äldreomsorgens medarbetare har arbetat halvtid medan de med arbetsmarknadsinsatser har gjort praktik. Projektet pågår till och med hösten 2018. Det har framkommit att äldreomsorgens medarbetare har stora svårigheter med svenskan varför individuella studieplaner har upprättats för att de ska klara så många gymnasiepoäng som möjligt, lägst motsvarande USK 1. Förvaltningen har även arbetat tillsammans med arbetsmarknadsförvaltningen för att få ut trainees i äldreomsorgen. Utbildningen för trainees går parallellt med pilotutbildningen och tanken är att vissa delar ska kunna läsas tillsammans. Traineeutbildningen har anordnats på halvfart med, en del utbildning och en del praktik.

Grundutbildning undersköterska

Under året har förvaltningen tillhandahållit utbildningar i till undersköterska (USK 1-5) för medarbetare i egen regi. Totalt har 255 personer utbildat sig. Den mest efterfrågade kursen har varit USK 2. Det tyder på att de flesta medarbetare som är behöriga att gå USK 1 har gått kursen. Dock har inte många av de som saknar USK 1 tillräcklig kunskap i svenska för att klara kursen utan kan gå utbildningen i kombination med stöd i svenska, likt den Pilotutbildning som nu testas tillsammans med arbetsmarknadsförvaltningen.

Vård- och omsorgscollege och verksamhetsförlagd utbildning

Samarbetet med vård- och omsorgscollege har fortsatt för att främja att fler ska vilja utbilda sig inom vård- och omsorgsycket samt att stärka bilden av äldreomsorgen. Äldreförvaltningen har fortsatt arbetet med att skapa fler praktikplatser för gymnasieskolan för platser på verksamhetsförlagd utbildning (VFU) tillsammans med Stockholmsområdets högskolor och stadsdelsförvaltningarna. Antalet praktikplatser för högskolorna har varit tillräckligt. Dock har det funnits för få platser inom stadens gymnasieskolor.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.4 I Stockholm är det enkelt att utbilda sig genom hela livet

 Uppfylls helt

Analys

Under året har äldreförvaltningen arrangerat eller medarrangerat en rad olika vidareutbildningar inom äldreomsorgen. Detta gäller för flertalet personalgrupper såsom biståndshandläggare, sjuksköterskor, omvårdnadspersonal och chefer.

Introduktion för nya biståndshandläggare

Under året har äldreförvaltningen ansvarat för introduktionen av nyanställda biståndshandläggare och vikarierande biståndshandläggare (sommarvikarier) samt kompetensutveckling för biståndshandläggare genom inspirationsföreläsningar. Totalt 40 nyanställda biståndshandläggare har deltagit i en fyradagars introduktion. Introduktion för

vikarierande biståndshandläggare har genomförts i form av en heldagsutbildning där 33 personer deltog.

Kompetensutveckling

Utbildningar om normkritiskt tänkande har arrangerats för vård- och omsorgspersonal och biståndshandläggare. För biståndshandläggare har bland annat en föreläsning om rättshaveristiskt beteende arrangerats. Vidare har en heldag kring våld i nära relation anordnats där 190 personer deltog. Under våren 2017 har 20 sjuksköterskor från 12 vård- och omsorgsboenden och servicehus genomfört handledarutbildningen ”Äldre och läkemedel för sjuksköterskor”. Sjuksköterskorna som utbildades till handledare har i sin tur sedan utbildat 45 sjuksköterskor.

Ansökan om pengar från kompetensutvecklingsansatsen

Äldreförvaltningen har beviljats medel från Kompetensutvecklingsansatsen för följande fyra utbildningar:

- Basutbildning för undersköterskor. En utökning av ordinarie utbildning till undersköterska.
- Kompetenslyft för äldreomsorgen. En utbildning i vård och omsorg med extra stöd i svenska och med en utbildningscoach som ska stötta eleverna under kursens gång. Arbetsmarknadsförvaltningen och äldreförvaltningen driver projektet tillsammans och på kursen går både medarbetare från äldreomsorgen och personer som kommer från jobbtorg och arbetsförmedlingen.
- Kvalitetsmärkning av demensomsorg. Utbildningen handlar om att enheter ska arbeta systematiskt med att höja organisationens kunskap och arbetssätt om demenssjukdomar.
- Kurs för biståndshandläggare om den äldre människan med demenssjukdom i ett socialt perspektiv.

Nämndmål:

Äldreförvaltningen ska ta fram utbildningar och föreläsningar för att ge medarbetarna förutsättningar att ge de äldre en trygg ålderdom och en äldreomsorg med god kvalitet.

● Uppfylls helt

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.5 Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar

● Uppfylls helt

Analys

Äldreförvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet är uppfyllt. I tertiärrapport 1 prognostiserades ett resultat i balans, i tertiärrapport 2 prognostiserades ett överskott om 1,0 mnkr och i bokslutet redovisas ett överskott om 0,3 mnkr. Resultatet motsvarar en avvikelse om 0,18 % mot nettobudgeten och är inom beslutad budgetram.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	99,82 %			99,35 %	100 %	100 %	VB 2017
  Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	99,8 %			99,4 %	100 %	100 %	VB 2017
  Nämndens prognossäkerhet T2	0 %			0 %	+/-1 %	+/- 1 %	2017

Nämndmål:

Äldrenämndens verksamheter är kostnadseffektiva

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

En ekonomi i balans

Analys

Äldrenämnden redovisar ett överskott om 0,3 mnkr. Detta är en indikator på att resurshållningen under året varit god. Samtliga anslag som avser satsningar för verksamheterna i staden har förbrukats och bidragit till utvecklingen av stadens äldreomsorg.

EU-policy

I december 2017 tog äldrenämnden beslut om ärendet *Riktlinjer för äldrenämndens EU-policyarbete*. Vid framtagandet av riktlinjerna har äldreförvaltningen haft kontakt med stadsledningskontoret, arbetsmarknadsförvaltningen, utbildningsförvaltningen och socialförvaltningarna i och med att dessa förvaltningar i viss mån berörs av samma frågor som äldreförvaltningen.

Stockholms stad är medlem i organisationen EUROCITIES där 130 av Europas största städer är medlemmar. Förvaltningen har under 2017 gått med i arbetsgruppen för urbant åldrande (Urban Ageing) som hör till det tematiska forumet för sociala frågor (Social Affairs) och närvarat vid ett arbetsgruppsmöte. Arbetsgruppens inriktning har en direkt koppling till arbetet med Äldrevänlig stad, som beskrivs under mål 1.7.

KF:s inriktningsmål:

4. Ett demokratiskt hållbart Stockholm

Äldreförvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges inriktningsmål kommer att uppfyllas. Denna bedömning har dels gjorts genom förvaltningens arbete med värdegrunden och en hög medvetandegrad om diskriminering och mänskliga rättigheter men också för den centrala roll som förvaltningen har vad gäller upphandling av hemtjänst.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.1 Stockholm är en jämställd stad där makt och resurser fördelas lika

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningens arbete med att sprida information om äldreomsorgens värdegrund fortsätter och det material som tagits fram är efterfrågat och skickas ut till enheterna vid förfrågan.

Projektet DigIT har fortsatt sitt arbete med de tre principerna jämställdhet, tillgänglighet och likabehandling.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel tjänsteutlåtanden som innehåller en jämställdhetsanalys	59,09 %				66 %	100 %	VB 2017
Analys Samtliga medarbetare har fått information och en mall för hur jämställdhetsanalysen ska göras. Införandet kan sägas starta i och med ärendena till majnämnden, vilket är huvudanledningen till att målet inte uppnåtts.							

Nämndmål:

Äldrenämnden skapar förutsättningar för en äldreomsorg fri från diskriminering

 Uppfylls helt

Beskrivning

Under det kommande året ska äldreomsorgens värdegrund och värdighetsgarantier prägla äldreomsorgens arbete så den blir en naturlig del av det vardagliga arbetet. Värdegrunden skapar förutsättningar för en äldreomsorg fri från diskriminering. Äldreförvaltningen kommer att fortsätta arbetet med att sprida information om äldreomsorgens värdegrund och värdighetsgarantier.

Förväntat resultat

Äldre i Stockholm har kännedom om äldreomsorgens värdegrund och värdighetsgarantier.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Nämnden ska etablera rutiner för jämställdhetsanalyser i enlighet med programmet för ett jämställt Stockholm	2017-01-01	2017-12-31	
Analys Äldreförvaltningen har från och med maj månad infört ett krav om att de ärenden som förvaltningen själv tar initiativ till ska ha en jämställdhetsanalys. Ett PM om hur detta ska göras har gått ut till samtliga medarbetare. I övrigt arbetar förvaltningen efter de principer som anges i programmet för ett jämställt Stockholm.			

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.2 Stockholms stad är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor

◆ Uppfylls delvis

Analys

Äldreförvaltningen strävar ständigt efter att vara en hälsosam och attraktiv arbetsplats, tillgänglig för alla. Under året har en ny organisation införts, olika mötesformer prövats och utvärderats med syfte att främja dialog och medarbetarinflytande. För att tydliggöra verksamhetens mål och förväntade resultat har förvaltningen bland annat prövat nya sätt att presentera och kommunicera olika pågående arbeten och uppnådda resultat. Både chefer och medarbetare har involverats i detta. Forum har varit olika möten såsom APT, frukostmöten och förvaltningsmöten. Även olika former av teambaserat arbete som främjar utveckling och god arbetsmiljö har införts.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
◆ Aktivt Medskapandeindex ♀	73	72	73		82	83	2017
◆ Index Bra arbetsgivare ♀	75				85	83	2017
Analys Resultatet har påverkats av den nya organisationen med flera nya tjänster och uppdrag. Medarbetarenkätens gjordes i jan/feb och därefter har resultatet presenteras och bearbetats. Åtgärdsplaner har tagits fram och genomförts. Enligt stadsledningskontorets personalstrategiska avdelning så redovisas inte denna indikator på kön utan jämställdhetsperspektivet är istället integrerat i delindexet jämställdhet.							
◆ Index Psykosocial arbetsmiljö ♀	71				78	fastställs 2017	2017
Analys Resultatet har påverkats av en delvis hög arbetsbelastning som har diskuterats och åtgärdats genom uppdaterade rutiner och nya arbetssätt. Enligt stadsledningskontorets personalstrategiska avdelning så redovisas inte denna indikator på kön utan jämställdhetsperspektivet är istället integrerat i delindexet jämställdhet.							
■ Sjukfrånvaro ♀	5,1 %	2,1 %	5,7 %	4 %	4,2 %	tas fram av nämnden	VB 2017
● Sjukfrånvaro dag 1-14 ♀	1,4 %	1,7 %	1,3 %		1,8 %	tas fram av nämnden	VB 2017
Analys Sjukfrånvaro dag 1-14 var inte en indikator 2016 så inget värde anges för det året							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Kommunstyrelsen ska tillsammans med äldrenämnden och i samråd med stadsdelsnämnderna erbjuda stöd och utbildning till	2017-01-01	2017-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
stadsdelsnämnderna i arbetet med att skapa trygga anställningar, bra arbetsscheman och heltid som norm.			
Analys Ett arbete har pågått med bland annat platsbesök.			
  Kommunstyrelsen, socialnämnden och äldre- och barnnämnden ska utveckla samarbetet med de universitet och högskolor i regionen som utbildar socionomer i syfte att stärka kopplingen mellan verksamhet, praktik, utbildning och forskning.	2017-01-01	2017-12-31	
Analys Staden har inlett ett arbete med att bygga upp ett stadsövergripande nätverk med verksamhetsförlagd utbildning (VFU) med en samordnare från varje stadsdelsförvaltning.			

Nämndmål:

Äldrenämnden är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor

 Uppfylls delvis

Beskrivning

Äldreförvaltningen ska vara en hälsosam och attraktiv arbetsplats tillgänglig för alla. Chefer och medarbetare ska i enlighet med förvaltningens gemensamma värdegrund arbeta systematiskt och långsiktigt för att främja en god arbetsmiljö och förebygga risk för ohälsa på grund av organisatoriska och sociala förhållanden i arbetsmiljön. En god samverkan som inkluderar chefer och medarbetare, skyddsombud och fackliga företrädare är grunden för ett öppet arbetsklimat. Förvaltningen kommer att arbeta för att kompetensen inom genus- och hbtq-området ska öka. Medarbetarna vid äldreförvaltningen erbjuds subvention av friskvård, massage på arbetet, friskvårdstimme samt att delta i olika friskvårdsaktiviteter.

Förväntat resultat

Låg personalomsättning och låg sjukfrånvaro.

Analys

Äldreförvaltningen som arbetsgivare

Från 2017 fick äldreförvaltningen en ny organisation och året har präglats av en utveckling och förändringsprocess. Resultatet i stadens medarbetarenkät har legat till grund för det utvecklingsarbete som skett på förvaltnings-, avdelnings- och enhetsnivå gällande organisation, verksamheten och arbetsmiljö. Enkäten genomfördes i början av året och därefter har resultatet bearbetats och åtgärder har tagits fram i stor delaktighet.

Förvaltningens värdegrund har aktualiserats och diskuterats på gemensamma planeringsdagar under året. En föreläsning om hbtq, normer och värderingar har också anordnats för medarbetarna.

Medarbetarsamtal har genomförts och individuella utvecklingsplaner har upprättats. För att möta nya krav och utmaningar har förvaltningen utifrån stadens riktlinjer påbörjat arbetet med ett mer proaktivt och långsiktigt kompetensförsörjningsarbete. En kompetensförsörjningsplan på 3-5 års sikt har tagits fram.

Förvaltningen har arbetat med att följa och analysera sjukfrånvaron inom förvaltningen.

Tecken på ohälsa och andra omständigheter som krävt insatser/anpassning har hanterats utifrån behov. Rehabiliteringsåtgärder har genomförts enligt egna riktlinjer och stadens gemensamma rehabiliteringsprocess.

Samarbetet med förvaltningens nya leverantör av företagshälsovård Feelgood har fungerat väl. Trots det har sjukfrånvaron under 2017 ökat. Äldreförvaltningens genomsnittliga sjukfrånvaro beräknad på tolv månader (november 2016 – oktober 2017) uppgår till 5,1 %. För samma period uppgår korttidsfrånvaron (dag 1-14) till 1,4 %, dag 15-180 till 1,6 % och dag 181-365 till 0,9 %. Korttidsfrånvaron ligger lågt jämfört med årsmålet. Sjukfrånvaro som pågått längre än 365 dagar uppgår till 1,2 %.

Det är den långa sjukfrånvaron över 365 dagar som har ökat mest. Orsaken bedöms bero på svårare sjukdomsfall där insatser från arbetsgivaren inte är möjliga. Årsmålet om 4,2 % har därmed inte uppnås.

Det är den långa sjukfrånvaron över 365 dagar som har ökat mest. Orsaken bedöms bero på svårare sjukdomsfall där insatser från arbetsgivaren inte är möjliga. Årsmålet om 4,2 % förväntas därmed inte uppnås.

Medarbetarna har under året getts möjlighet att delta i olika friskvårdsaktiviteter som till exempel Blodomloppet, stadsvandringar och en stegtävling. Vidare har de haft möjlighet att köpa rabatterade träningskort hos Friskis & Svettis, SATS och till stadens simhallar. Andra personalförmåner som erbjudits är friskvårdsbidrag, friskvårdstimme, subventionerad massage på arbetet, frukt på jobbet samt flexibel arbetstid.

Förbättrad arbetssituation för biståndshandläggare och socialsekreterare

Stockholms stad har en handlingsplan för en förbättrad arbetssituation för socialsekreterare och biståndshandläggare. Denna lyfter fram ett antal områden som behöver stärkas, bland annat introduktionsutbildning, fortbildning och administrativt stöd till handläggare. Under året har staden fortsatt arbetet med handlingsplanen genom att anordna utbildningsinsatser och seminarier för biståndshandläggarna.

Personlörligheten för stadens socialsekreterare och biståndshandläggare har minskat under året. Detta efter en ökning mellan åren 2013-2016. Enkätundersökningen med de fyra frågor som medarbetarna svarar på två gånger per år visar att det pågår en positiv utveckling i staden när det gäller arbetssituationen.

Under hösten 2017 genomfördes i staden ett antal dialogcaféer för cirka 500 socialsekreterare, biståndshandläggare och chefer med syfte att dela med sig av erfarenheter, ge inspiration och fånga upp idéer för det fortsatta arbetet.

Trygga anställningar, bra arbetsscheman och heltid som norm

Under året har besök gjorts på hemtjänstverksamheter i samtliga stadsdelsförvaltningar. Vid dessa besök har framgått att det främst är personal som arbetar kvällstid som efterfrågar ökad sysselsättningsgrad. Något som kan vara svårt att tillgodose om inte arbetet kan förläggas på dagtid. På arbetsplatserna försöker man så långt det är möjligt att tillgodose personalens önskemål när det gäller arbetsscheman. Samtidigt är hemtjänsten en verksamhet där antalet uppdrag kan variera över tid vilket ställer stora krav på arbetsplaneringen.

Det som främst efterfrågas av verksamheternas ledning är bättre stödsystem för såväl schema- som arbetsplanering. Detta har också framgått i den genomlysning av de kommunala

hemtjänstutförarnas effektivitet, organisation och utvecklingsmöjligheter som förvaltningen medverkat i. Med anledning av detta har ett utvecklingsarbete, där äldreförvaltningen deltar, startat inom ramen för moderniseringen av de sociala systemen.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 ♀ Andel medarbetare som har haft medarbetarsamtal under året	87,5 %	100	84	100 %	100 %		2017
 ♀ Andel medarbetare som har individuell utvecklingsplan som upprättats under året	100 %	100	100	100 %	100 %		2017

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Medarbetarenkätens resultat följs aktivt upp genom avdelningarnas handlingsplaner	2017-01-01	2017-12-31	
Analys Äldreförvaltningen har följt upp resultaten från medarbetarenkäten på APT och planeringsdagar med all personal. Medarbetarna har där fått chansen att ta fram de utvecklingsområden som behöver arbetas vidare med. En arbetsgrupp har fått i uppdrag att driva det fortsatta arbetet med åtgärder utifrån dessa utvecklingsområden.			
  Nämnden ska ta fram kompetensförsörjningsplaner på 3-5 års sikt med aktiviteter för innevarande år. Kommunstyrelsen ska utifrån nämndernas underlag tillsammans med berörda nämnder ta fram en strategi för den framtida kompetensförsörjningen i staden, med särskilt fokus på välfärdsyrken.	2017-01-01	2017-12-31	
Analys Som en del i äldreförvaltningens verksamhetsplan för 2018 bifogas äldrenämndens kompetensförsörjningsplan på 3-5 års sikt. Äldrenämnden tog beslut om denna den 14 december.			

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.3 Stockholm är en stad som lever upp till mänskliga rättigheter och är fritt från diskriminering

 Uppfylls helt

Analys

Äldreförvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet är uppfyllt. Denna bedömning har gjorts genom att förvaltningen inkluderat mänskliga rättigheter och diskriminering i de utredningar och ärenden som arbetats fram.

Äldreförvaltningen har också följt upp eventuella tecken på diskriminering som kan framkomma i till exempel medarbetarenkäten och förvaltningen har inte haft några diskrimineringsärenden under 2017. Att motverka diskriminering är en viktig del av förvaltningens värdegrund och förvaltningens medarbetare har deltagit i föreläsningar och utbildningar i ämnet.

Nationella minoriteter

Stockholm är förvaltningsområde för den finska minoriteten vilket ger sverigefinnar särskilda rättigheter i staden. Bidrag har givits till Sverigefinnarnas samrådsgrupp i Stockholm för att

kunna bedriva väntjänst för finsktalande äldre i Stockholm. Under året har äldreförvaltningen anordnat regelbundna samrådsmöten liksom möten med stadsdelsförvaltningarnas representanter för minoritetsfrågorna. Syftet är att följa upp att minoritetslagen följs inom ansvarsområdet äldreomsorg. I oktober anordnades en anhörigdag för finsktalande äldre som syftade till att informera om deras rättigheter som nationell minoritet samt vilket stöd som staden kan erbjuda finsktalande äldre och deras anhöriga.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Nämnden ska etablera rutiner för att följa upp hbtq-personers upplevelser av verksamheternas utformning och bemötande i enlighet med hbtq-programmet i Stockholms stad	2017-01-01	2017-12-31	
Analys Äldreförvaltningens remissvar angående Program för lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck 2018-2022 beslutades på äldrenämndens sammanträde i september. Äldreförvaltningen kommer att påbörja arbetet med att integrera programmet inom de områden där förvaltningen har rådighet.			

Nämndmål:

Nämnden bidrar till att de mänskliga rättigheterna beaktas i stadens verksamheter för äldre och inom äldreförvaltningen.

 Uppfylls helt

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.4 Stockholm är en stad som respekterar och lever upp till barnets rättigheter i enlighet med FN:s barnkonvention

 Uppfylls helt

Analys

I de fall som barn kan beröras direkt eller indirekt av det arbete som äldreförvaltningen utför vad gäller riktlinjer, utredningar, projekt, remissvar med mera ska barnets rättigheter enligt barnkonventionen vägas in.

Arbete har genomförts inom DöBra-projektet bland annat genom en utställning om unga och äldres tankar om döden på Bredängs bibliotek och på Ekens träffpunkt i Skärholmen.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Nämnden ska etablera rutiner för arbetet med barnkonsekvensanalyser och barnchecklistor i enlighet med strategin för barnets rättigheter och inflytande i Stockholms stad (4.4)	2017-01-01	2017-12-31	
Analys Äldreförvaltningens remissvar angående Program för barnets rättigheter och inflytande i Stockholms stad 2018-2022 beslutades på äldrenämndens sammanträde i september. Äldreförvaltningen kommer att analysera inom vilka delar av programmet där förvaltningen har rådighet över och integrera dessa delar i verksamheten.			
  Nämnden ska etablera rutiner för arbetet med barns delaktighet och inflytande i enlighet med strategin för barnets rättigheter och inflytande i Stockholms stad (4.4)	2017-01-01	2017-12-31	
Analys Äldreförvaltningens remissvar angående Program för barnets rättigheter och inflytande i Stockholms stad 2018-2022 beslutades på äldrenämndens sammanträde i september. Äldreförvaltningen kommer att analysera inom vilka delar av			

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
programmet där förvaltningen har rådighet över och integrera dessa delar i verksamheten.			

Nämndmål:

Äldreförvaltningen ska sträva efter att barnens rättigheter efterföljs i enlighet med FN:s barnkonvention.

 Uppfylls helt

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Äldreförvaltningen medverkar i projektet DöBra som handlar om den sista tiden i en människas liv.	2017-04-01	2017-12-31	
Analys Förvaltningen har arbetat med projektet DöBra, bland annat genom en utställning om unga och äldres tankar om döden på Bredängs bibliotek och på Ekens träffpunkt i Skärholmen. Flera av de äldre som deltog i projektet har fortsatt kontakt med ungdomarna genom Design Lab i Skärholmen.			

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.5 Stockholm är en stad där ingen behöver vara rädd för våld

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen har fokuserat på kartläggningen av det arbete som pågår i stadsdelsförvaltningarna, utbildningsinsatser samt att ett nätverk för biståndshandläggare har skapats. Under hösten 2017 har utbildningar hållits för cirka 200 biståndshandläggare. Utbildningarna har genomförts i samarbete med Unizon som är en riksorganisation för kvinnojourer och andra stödverksamheter. Vidare har en informationsbroschyr som riktar sig till äldre tagits fram som bland annat kommer att finnas tillgänglig i stadens träfflokaler. Under året har också äldreförvaltningen engagerats i Länsstyrelsens arbetsgrupp som arbetar med våld i nära relationer mot kvinnor.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel medarbetare som har genomgått utbildning om att upptäcka våldsutsatthet och konsekvenser av detta inkl särskilt utsatta grupper	100 %				100 %	Tas fram av nämnden	2017

Nämndmål:

Äldrenämnden bidrar till trygghetsskapande åtgärder

 Uppfylls helt

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Stadens program mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck ska implementeras	2017-01-01	2017-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Analys			
Under året har fokus varit att kartlägga det arbete som pågår i stadsdelsförvaltningarna, genomförda utbildningsinsatser och att skapa nätverk.			
	Äldres utsatthet ska motverkas och äldrenämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna, lokala brottsförebyggande råd och Polismyndigheten arbeta för att stoppa våld och andra brott som drabbar äldre	2017-01-01	2017-12-31
Analys			
Biståndshandläggare har under året genomgått utbildning i våld som drabbar äldre i nära relation.			

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.6 Stockholm är en tillgänglig stad för alla

 Uppfylls helt

Analys

Utvärdering av försöket med broddar

Under våren 2017 gjordes en utvärdering av den satsning som gjordes under 2016 med att erbjuda kostnadsfria broddar till alla över 75 år som har hemtjänst och/eller trygghetslarm. Syftet med försöket var att öka tryggheten under vintertid och minska halkolyckor och fallskador bland äldre. Orsaken till att staden valde att begränsa målgruppen till personer som redan har biståndsbeslut är om kommunen ska ge någon form av stöd eller liknande till enskilda måste det enligt likställighetsprincipen finnas ett lagstöd som tillåter detta.

Av utvärderingen framgår att stadsdelsförvaltningarna totalt distribuerade cirka 7 200 broddar, vilket motsvarar cirka 48 % av målgruppen. Många av dem som mottog broddar har framfört sin uppskattning till initiativet och den information som gavs på utlämningsställena. Det har däremot framförts synpunkter, bland annat från kommunstyrelsens pensionärsråd, på att broddar borde ha delats ut till samtliga personer över 65 år. I utvärderingen påtalas att en av de viktigaste insatserna som staden kan göra för att förebygga halkolyckor är att trottoarer och gångvägar hålls skottade och sandade. Vidare konstateras att i åldersgruppen 80 år och äldre sker de flesta fallolyckor i hemmet varför det är angeläget att staden och landstinget gemensamt arbetar med fallskadeprevention för målgruppen.

Nämndmål:

Äldrenämnden bidrar till att Stockholm är en tillgänglig stad för äldre

 Uppfylls helt

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 	Kommunstyrelsen ska i samarbete med äldrenämnden och socialnämnden utreda förutsättningar för äldre med beslut om LSS-boende att få äldreomsorg	2017-01-01	2017-12-31
Analys			
Äldreförvaltningen hänvisar till stadsledningskontorets verksamhetsberättelse där resultatet av denna utredning redovisas.			
	Äldrenämnden ska under 2017 utvärdera försöket med gratis broddar till alla över 75 år	2017-01-01	2017-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Analys En utvärdering har genomförts som delgavs äldrenämnden den 20 juni 2017.			

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.7 Stockholm är en demokratisk stad där invånarna har inflytande

 Uppfylls helt

Analys

Äldreförvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet är uppfyllt. Denna bedömning har gjorts utifrån det arbete som genomförts med att ge äldre möjligheter att kunna påverka, ha synpunkter och lämna önskemål kring stadens verksamheter.

Det har gjorts regelbundna avstämningar med ett antal referensgrupper kring projekt av strategisk betydelse för äldreomsorgen. Det kommunala pensionärsrådet (KPR) är som regel en av dessa referensgrupper.

Nämndmål:

Äldrenämnden bidrar till att den äldre har inflytande och känner delaktighet i stadens verksamheter

 Uppfylls helt

Beskrivning

De äldre ska, på ett smidigt sätt, kunna lämna synpunkter och ha önskemål kring verksamhet inom äldreomsorgen.

Förväntat resultat

Det ska finnas goda möjligheter för de äldre att kunna påverka, ha synpunkter och lämna önskemål kring stadens verksamheter.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning

 Uppfylls helt

Analys

I enlighet med kommunfullmäktiges beslut den 17 oktober 2016 om överföring av ansvaret för centrala upphandlingar av hemtjänst och vård- och omsorgsboenden, ansvarar äldrenämnden för upphandlingar enligt LOV avseende hemtjänst och privata vård- och omsorgsboenden samt centrala entreprenadupphandlingar enligt LOU avseende vård- och omsorgsboenden.

Centrala entreprenadupphandlingar vård- och omsorgsboende

Under våren 2017 genomförde äldreförvaltningen, tillsammans med serviceförvaltningen och berörda stadsdelsförvaltningar, en central entreprenadupphandling avseende fem vård- och omsorgsboenden i enlighet med kommunfullmäktiges beslut. Den 9 maj 2017 beslutade äldrenämnden om tilldelningsbeslut i den pågående centrala entreprenadupphandlingen. Beslutet, avseende tre av de fyra boendena som tilldelningsbeslutet omfattade, överklagades därefter till Förvaltningsrätten av en anbudsgivare. Förvaltningsrätten avslag ansökan om överprövning och anbudsgivaren fick inte prövningstillstånd hos Kammarrätten. Utöver detta pågick även en tillståndsprocess hos Inspektionen för vård och omsorg (IVO) för samtliga fyra aktuella vård- och omsorgsboenden, då det enligt en ny bestämmelse i SoL införts tillståndsplikt för entreprenader.

Med anledning av ovanstående tecknade äldreförvaltningen under sommaren 2017 tillfälliga avtal med de nuvarande entreprenörerna som innebar att de fortsätter att driva respektive verksamhet vidare, som längst fram till och med den 15 januari 2018. I dagsläget har IVO utfärdat tillståndsbeslut avseende ett av de berörda vård- och omsorgsboendena, gett avslag för ett boende. Resterande två boenden har ännu inget tillståndsbeslut fattats av IVO. Med anledning av detta avser äldreförvaltningen att förlänga de berörda tillfälliga avtalen för att säkra verksamheten och därmed upprätthålla kvaliteten för de äldre som bor på de berörda verksamheterna.

Arbetet med nästkommande centrala entreprenadupphandlingen, omfattade tre vård- och omsorgsboenden påbörjades under hösten 2017 och äldrenämnden beslutade om upphandlingsdokumentet i oktober 2017.

Upphandling av vård- och omsorgsboenden enligt LOV

Upphandling av privata utförare till valfritetssystemet inom vård- och omsorgsboenden har genomförts enligt angiven tidsplan. Under året har åtta ansökningar från åtta boenden med sammanlagt 325 platser handlagts. Från den 1 januari 2018 har staden avtal enligt LOV med totalt 32 organisationer omfattande 83 vård- och omsorgsboenden, med ett möjligt köp om totalt 2 999 platser.

Upphandling av hemtjänst enligt LOV

Under året har arbetet slutförts med att ta fram ett nytt förfrågningsunderlag för upphandling av privata utförare till kundval hemtjänst. Förfrågningsunderlaget har arbetats fram utifrån de krav och vägledande principer som framgår av ärendet Utveckling av hemtjänst, (dnr 152-643/2016). Förfrågningsunderlaget är också i linje med stadens program för upphandling och inköp samt dess tillämpningsanvisningar. I övrigt har förfrågningsunderlaget utvecklats och förtydligats utifrån erfarenhet från tidigare upphandling, kontraktsförvaltning och uppföljning.

Uppsägning av samtliga befintliga utförare gjordes per den 1 juni. Anledningen till uppsägningen var väsentligt förändrade krav i förfrågningsunderlag/kontrakt. Befintliga utförare fick därmed ansöka på nytt för att fortsatt kunna vara utförare i stadens kundvalssystem för hemtjänst. Inför detta ansökningsförfarande genomförde äldreförvaltning cirka 30 särskilda granskningar av befintliga privata utförare och i stort sett lika många uppföljningar av åtgärdsplaner. Utvärderingar av inkomna ansökningar genomfördes under sensommaren och hösten. Tilldelningsbeslut skickades ut den 30 oktober och nytt avtal började gälla den 1 december.

I början av året hade staden 128 privata utförare av hemtjänst och i december 98 privata

utförare, vilket är en minskning med 30 utförare. Minskningen består av utförare som valt att inte ansöka på nytt, återtagit sina ansökningar, bolagsförvärv eller inte fått förnyat förtroende. Utifrån det nya förfrågningsunderlaget/kontraktet har arbetet med att revidera stadens uppdragsbeskrivning för egenregiverksamheterna av hemtjänst påbörjats.

Dagverksamhet

När det gäller upphandling av dagverksamhet har staden under året tecknat kontrakt med två nya utförare. En hävning av kontrakt har skett.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel upphandlade avtal där en plan för systematisk uppföljning har tagits fram	100 %				100 %	80%	2017

Nämndmål:

Äldrenämnden upphandlar i enlighet med Stockholms stads upphandlings- och konkurrenspolicy för en hållbar utveckling

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Indikatorns årsmål uppfylls

Uppföljning av ekonomi

Analys av resultaträkning - uppföljning av driftbudget

Nämndens utfall (mnkr)	Bokslut 2017	Bokslut 2016	Differens mellan åren
Kostnader	189,3	202,9	13,6
Intäkter	21,3	34,7	13,4
Netto	168,0	168,2	0,2
Nettobudget	168,3	169,3	1,0
Avvikelse	0,3	1,1	0,8

Nämndens budget för år 2017 uppgår till 198,2 mnkr i kostnader och 29,9 mnkr i intäkter. Detta motsvarar en nettobudget om 168,3 mnkr. I samband med tertialrapport 2 begärdes en omslutningsminskning av budgeten då intäkter och kostnader prognostiserades minska med 6,1 mnkr.

De största kostnadsposterna består av personalkostnader om 83,1 mnkr och riktade bidrag om 44,9 mnkr till förvaltningar och utförare. En stor del av bidragen avser ersättning för vikariekostnader som är en del i satsningen på utbildning av stadens äldreomsorgspersonal och som fortsatt under 2017. Vidare har 11,4 mnkr administrerats till frivillig- och pensionärsorganisationer och stiftelsen Äldrecentrums verksamhet har delfinansierats med 8,6

mnkr. Verksamheten med ungdomsbesök inom vård- och omsorgsboenden har fortlöpt med en budget om 4,5 mnkr och den ekonomiskt omfattande satsningen på specialiserade hemtjänstteam har också fortsatt under året. Utvecklingen av hemtjänst och stöd till anhöriga är också verksamhet som löpt på under 2017. Äldrenämnden har under året samarbetat med och varit delfinansiär till Palliativt Kunskapscentrum.

Äldrenämnden har uppdrag som finansierats med externa medel. Den fyraåriga (2015-2018) satsningen på ökad bemanning inom äldreomsorgen har fortsatt under 2017 och för året har 154,6 mnkr fördelats av äldreförvaltningen till samtliga utförare inom äldreomsorgen. En del av dessa, 8,2 mnkr, har finansierat försöksverksamheten med tre team för Trygg hemgång i staden.

I tertialrapport 1 prognostiserades ett resultat i balans efter begärda budgetjusteringar om 1,8 mnkr och i tertialrapport 2 prognostiserades ett överskott om 1,0 mnkr och i bokslutet redovisas ett överskott om 0,3 mnkr. Resultatet motsvarar en avvikelse om 0,17 % mot nettobudgeten.

Analys av resultaträkning

Mnkr	Bokslut 2017	Bokslut 2016	Differens
Personalkostnader	83,1	78,8	4,3
Bidrag	56,3	71,6	- 15,3
Lokalkostnader	6,0	5,9	0,1
Köp av verksamhet	4,4	4,2	0,2
Övrigt	28,1	25,0	3,1
Konsultkostnader	11,4	17,4	- 6,0
Summa kostnader	189,3	202,9	- 13,6
Intäkter	- 21,3	- 34,7	13,4
Netto	168,0	168,2	- 0,2

Intäktsutfallet om 21,3 mnkr är en minskning med 13,4 mnkr i jämförelse med 2016. Minskningen beror främst på att "En sammanhållen vård" (ICF- nationellt fackspråk) upphörde efter 2016 och gett minskade intäkter med 16,2 mnkr. Något som delvis vägs upp av ökade intäkter för EU-projekt. Under året har externa intäkter bokförts avseende:

- Ökad bemanning, tryggt mottagande 5,2 mnkr
- Stjärnmärkt demens 0,8 mnkr
- Arbetsledning trygghetslarm, andra kommuner och stadsinternt 5,2 mnkr
- Smarta lås, Vinnova 0,4 mnkr
- Minoritetsspråk 0,2 mnkr
- EU-projekt 8,1 mnkr
- Psykisk ohälsa 0,8 mnkr
- Övriga intäkter 0,3 mnkr
- Utveckling inom hemtjänst 0,3 mnkr

De totala kostnaderna uppgår till 189,3 mnkr och har minskat med 13,6 mnkr i förhållande till 2016. Bidrag till verksamheter inom äldreomsorgen har minskat med 15,3 mnkr och konsultkostnaderna med 6,0 mnkr medan kostnaderna för personal och övrigt ökat.

Personalkostnaderna har ökat med totalt 4,3 mnkr. Av ökningen utgör löneavtalseffekten cirka 1,3 mnkr och ett ökat antal anställda 3,0 mnkr. En del av ökningen avser projektanställningar och en del nya tjänster som inrättats.

Lokalkostnaderna är som förväntat oförändrade.

Kostnaderna för bidrag har minskat med 15,3 mnkr. Minskningen avser minskad vikarieersättning för äldreomsorgspersonal och minskad vikarieersättning för personal utbildad inom EU-projektet DigIT.

Kostnaderna för övrigt uppgår till 28,1 mnkr och har ökat med 3,1 mnkr i jämförelse med 2016. Ökningen avser ökade kostnader för hyra och köp av IT-utrustning, litteratur till utbildning och IT-kommunikation.

Belopp i mnkr	Justerad budget 2017	Bokfört	Avvikelse	Avvikelse 2016
Nämnd och råd	1,3	1,3	0,0	0,0
Staben	12,0	12,0	0,0	16,1
Utvecklingsavdelningen	55,1	46,1	9,0	0,5
Förvaltningsgemensamma kostnader	10,4	10,4	0,0	0,0
Planeringsavdelningen	61,2	61,4	-0,2	6,5
Stockholms Trygghetsjour	53,9	53,9	0,0	-0,8
Avskrivningar	4,2	4,1	0,1	0,5
Internränta	0,1	0,1	0,0	0,1
Summa kostnader	198,2	189,3	8,9	22,9
Nämnd och råd	0,0	0,0	0,0	0,0
Staben	0,0	0,0	0,0	-16,1
Utvecklingsavdelningen	18,5	9,0	-9,5	-0,5
Förvaltningsgemensamma kostnader	0,0	0,0	0,0	0,0
Planeringsavdelningen	4,0	6,7	2,7	-6,0
Stockholms Trygghetsjour	7,4	5,6	-1,8	0,8
Summa intäkter	29,9	21,3	-8,6	-21,8
Netto/avvikelse	168,3	168,0	0,3	1,1

Bokslutet visar ett överskott om 0,3 mnkr.

Planeringsavdelningen redovisar ett överskott om 2,5 mnkr. Överskottet avser minskade personalkostnader som en följd av vakanser under året.

Utvecklingsavdelningen redovisar ett underskott om -0,5 mnkr på grund av ökade personalkostnader samt tillkommande kostnader för en utvärdering av tryggt mottagande.

Stockholms Trygghetsjour redovisar underskott om sammanlagt -1,8 mnkr. Underskottet består av ökade lönekostnader inom avdelningen.

För kapitalkostnader (avskrivningar och internränta) redovisas ett överskott om 0,1 mnkr.

Mnkr	T 1 2017	T 2 2017	Bokslut 2017
Prognos/utfall, kostnader	206,5	197,2	189,3
Prognos/utfall, intäkter	36,4	29,9	21,3
Netto	170,1	167,3	168,0
Nettoram	168,3	168,3	168,3
Nettoprognos/ avvikelse	- 1,8	-	0,3
Förväntad budgetjustering	1,8	-	0,0
Nettoprognos/bokslut	0,0	1,0	0,3

I tertialrapport 1 prognostiserades ett nollresultat inklusive begärda budgetjusteringar om 1,8 mnkr och i tertialrapport 2 ett överskott om 1,0 mnkr att jämföras med bokslutet som redovisar ett överskott om 0,3 mnkr.

I tertialrapport 1 prognostiserades omslutningsökningar om totalt 4,7 mnkr:

- Ökade kostnader och intäkter för psykisk ohälsa: 1,6 mnkr
- Ökade kostnader och intäkter, arbetsledning i andra kommuner mm, Stockholms trygghetsjour 0,5 mnkr
- Ökade projektkostnader och intäkter SDC 1,2 mnkr
- Kompetensutvecklingsåtgärder, kvalitetsmärkning demenskompetens 1,4 mnkr.

I prognosen för tertialrapport 1 förutsattes 1,8 mnkr skulle beviljas i budgetjustering och att alla medlen skulle förbrukas under året.

I tertialrapport 2 prognostiserades omslutningsminskningar om 6,1 mnkr avseende:

- Minskade kostnader och intäkter för EU-projekt: 9,1 mnkr
- Ökade kostnader och intäkter, Digitalt arbetsplatslärande 1,0 mnkr
- Ökade kostnader och intäkter, hemtjänst 0,3 mnkr
- Ökade kostnader och intäkter, Psykisk hälsa 0,8 mnkr
- Ökade kostnader och intäkter, Smarta lås 0,9 mnkr.

Vid en jämförelse mellan prognosen i tertialrapport 2 och utfallet i bokslutet, framgår att kostnaderna minskat med 7,9 mnkr och intäkterna med 8,6 mnkr i jämförelse med tertialrapport 2. Omslutningsminskningen beror på att kostnader och intäkter för tryggt mottagande i hemmet prognostiserats under året, men förts över till redovisningen för ökad bemanning där detta nettoredovisas enligt direktiv från central förvaltning. Övrig kostnadsökning om 0,7 mnkr avser personalkostnader i form av lön.

Resultatenheter

Investeringar

mnkr	Investeringsram	Utfall bokslut	Avvikelse
Inventarier	0,1	0,3	-0,2

mnkr	Investeringsram	Utfall bokslut	Avvikelse
Trygghetslarm	22,0	3,3	18,7
Summa utgifter	22,1	3,6	18,5

Äldreförvaltningen har under året fortsatt utbytet av de analoga larmen till digitala motsvarigheter. Merparten av larmen har bytts ut i de fall de gått sönder samt för nya kunder på grund av en utdragen upphandlingsprocess. Detta har skapat en viss förskjutning i investeringsplanen vilket avspeglas i utfallet för investeringsutgifter. Detta har i sin tur också påverkat utfallet för kapitalkostnader (avskrivningar och internränta) där utfallet är något lägre än planerat.

Utbytet av larm beräknas bli färdigt under nästa år, dock kommer det att finnas ett stadigvarande behov av en årlig investeringsbudget för de larm som går sönder, eller av annan anledning måste bytas ut.

I samband med utbytet ökar telekommunikationskostnaderna inom Stockholms Trygghetsjour då äldreförvaltningen äger abonnemangen som kopplas till larmen. När samtliga larm har bytts ut, så beräknas driftkostnadsökningen på helårsbasis vara cirka 9,0 mnkr.

Försäljningar av anläggningstillgångar

Stora projekt som inte är investeringar

Ombudgeteringar

Medel för lokaländamål

Analys av balansräkning

Balansräkning		
<i>Tillgångar, mnkr</i>	<i>2017-12-31</i>	<i>2016-12-31</i>
Anläggningstillgångar	13,6	14,0
Kundfordringar	0,0	0,8
Diverse kortfristiga fordringar	3,7	2,0
Förutbetalda kostnader	4,0	4,0
Upplupna intäkter	1,5	11,7
Övriga interimfordringar	0,0	0,2
Summa tillgångar	22,8	32,7
<i>Skulder och eget kapital, mnkr</i>	<i>2017-12-31</i>	<i>2016-12-31</i>
Leverantörsskulder	18,5	21,2
Upplupna löner och sociala avgifter	0,9	0,9
Upplupna kostnader (övr interimsskulder)	2,9	5,0

Balansräkning		
Övriga kortfristiga skulder	1,0	11,5
Förutbetalda intäkter	0,0	0,6
Moms och punktskatter	0,0	0,0
Summa skulder	23,3	39,2
Eget kapital	-0,5	-6,5
Summa skulder och eget kapital	22,8	32,7

Balansräkningen beskriver förvaltningens tillgångar samt skulder och eget kapital fram till 2017-12-31.

Tillgångar: balansräkningen visar på omsättningstillgångar om 9 227 067,93 kr. Dessa består av: kundfordringar om 26 500,00 kr, varav 25 600,00 kr avser externa fordringar för ersättningar för utförda utbildningar inom BPSD, 1 400,00 kr avser interna kundfordringar i form av fakturerad ersättning för BPSD-utbildningar inom staden samt -500,00 kr som avser värdering av kundfordringar.

De kortfristiga fordringarna uppgår till 3 708 925,78 kr och avser löneförskott om 22 866,50 kr, felaktigt utbetald lön om 11 494,00 kr, 168 456,00 kr i fordringar mot staten avseende ersättning för minoritetsspråk från Länsstyrelsen, samt 3 506 109,28 kr avseende intäkter för EU-finansierade projekt.

Upplupna intäkter om 1 471 438,00 kr avser hyresintäkt från Socialförvaltningen samt ersättning från staden centralt för kompetensutvecklingsåtgärder och ersättning för nedlagd tid av personal.

De förutbetalda kostnaderna uppgår till 4 020 204,18 kr och avser bidrag till frivilligorganisationer för kvartal 1 2018, lokalhyra för kvartal 1 2018 samt diverse abonnemang för IT-system.

Anläggningstillgångarna uppgår till 13 597 355,82 kr och avser inköp av digitala trygghetslarm, möbler och annan lokalutrustning.

Skulder och eget kapital: skuldsidan består av leverantörsskulder om -18 506 768,78 kr, varav de interna uppgår till -8 569 676,12 kr och avser vikarieersättning, köp av tjänster inom staden och utbildningskostnader inom staden. De externa uppgår till -9 901 953,66 kr och avser bidrag till Äldrecentrum, kostnader för personal från annan kommun som arbetar i EU-projekt samt diverse leverantörer. Det finns också en preliminär leverantörsskuld om -35 139,00 kr.

Upplupna löner och sociala avgifter uppgår till -857 651,10 kr och avser timlöner för personal. Övriga interimsskulder om -2 913 857,11 kr består främst av vikarieersättningar till stadens förvaltningar, köp av tjänster inom staden samt diverse leverantörer.

Skulder till staten uppgår till -1 026 349,00 kr och avser periodiserade statliga bidrag avseende Smarta Lås samt Psykisk ohälsa. Det finns dessutom en saldoöverföring för ökad bemanning där saldot nollställts i avvaktan på att medel ska återredovisas från utförare inom äldreomsorg. Återredovisning sker under våren 2018.

Eget kapital uppgår till 480 202,21 kr och förändringen under året är -6 069 558,12 kr.

Jämförelse med föregående år

Kundfordringarna har minskat med 0,8 mnkr vilket beror på att förvaltningen i stort inte har fordringar då det mesta hunnit regleras innan bokslutet.

Anläggningstillgångarna har minskat med 0,4 mnkr vilket beror på att avskrivningarna är större än nya investeringar. Årets investeringar avser inköp av digitala larm, möbler och lokalutrustning.

Diverse kortfristiga fordringar har ökat med 1,7 mnkr. Ökningen avser ökade intäkter från EU gällande projekten DigIT och Stockholm Digital Care. Intäkter från Länsstyrelsen för minoritetsspråk har minskat något i jämförelse med 2016.

Förutbetalda kostnader är oförändrade i jämförelse med föregående år.

Upplupna intäkter har minskat med 10,2 mnkr vilket i huvudsak avser minskad ersättning från Stadsledningskontoret gällande införande av nationellt fackspråk (ICF) samt nytt tidsregistreringssystem inom hemtjänsten. Båda dessa satsningar har upphört.

Övriga interimsfordringar har minskat med 0,2 mnkr och är 0,0 kr. Föregående års post avsåg en dubbelbetald faktura till Älvsjö stadsdelsförvaltning som upptäckte och reglerades i samband med bokslutet.

Leverantörsskulderna har minskat med 2,7 mnkr. Minskningen avser främst interna leverantörsskulder i form av minskad vikarieersättning till stadsdelsförvaltningarna.

Övriga kortfristiga skulder har minskat med 10,5 mnkr. Minskningen avser skulder till statlig sektor och är återredovisningar av medel för ökad bemanning samt kunskapssatsningen för baspersonal inom äldreomsorgen. Inga medel har förts över till 2018.

Upplupna kostnader har minskat med 2,1 mnkr i jämförelse med 2016 och beror främst på minskad vikarieersättning för utbildningar.

Förutbetalda intäkter har minskat med 0,6 mnkr och uppgår till 0,0 kr. En post som motsvarar föregående års post om 0,6 mnkr i intäkt för Smarta Lås har i år bokförts som skuld till staten då intäkten kommer från Vinnova (0,5 mnkr).

Övrigt

Synpunkter och klagomål

Avdelningen har en aktiv avvikelshantering, där en avvikelse vid behov leder till en förändring i arbetssätt. Om avvikelserna gäller en utförare, meddelas chefen för utföraren.

För kommunala utförare meddelas även berörd stadsdelsförvaltning och för privata utförare meddelas upphandlande tjänsteman inom äldreförvaltningen.

Avdelningen har under året sammanställt statistik till berörda över avvikelser som förekommit hos kommunala och privata utförare. Avvikelse innebär att utföraren inte utfört sina uppdrag enligt överenskommelse. Totalt har 621 (587) avvikelser uppstått under året. 170 av avvikelserna avsåg nyckelproblem av olika slag som fick till följd att hemtjänstpersonal inte kunde komma in i till behövande äldre i bostaden. Andra orsaker till avvikelser har varit svårigheter att nå personal samt problem vid utförarbyte och larm.

Övrigt

Under sommaren inträffade en omfattande vattenskada i Stockholms trygghetsjourners lokaler. Skadan orsakades av att en sprinkler i ett av kontorsrummen utlöstes av okänd anledning. Ett renoveringsarbete har pågått under året och nu är lokalen helt återställd och kan användas fullt ut.